Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA“
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CENTS

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 20-го МАРТА 1920. ЧИСЛО 35. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, MARCH 20, 1920. No. 35.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

ГАЛИЧАНИ ЗДОБУЛИ ЗЕЛІЗНИЧИЙ ШЛЯХ ВИННИЦЯ-ГАЙСИН-УМАНЬ.

Війска під командою Павленка, злучені з повстанцями Шепеля, бють большевиків.

ВАШІНГТОН, 16. марта. (Комунікат У. Місії). — Українські народні війска, спомагані 20.000 селянських повстанців, відобрали російським большевикам велику і важну територію.

Українські селяни, огірчені лихим поведеннем російських большевиків, вхопили за оруже. Українські народні війска, оперуючі в околицях Могилова і Балти, маючи до помочи 20.000 селянських повстанців під проводом атамана Шепеля, заатакували російських большевиків і прогнали їх на схід поза ріку Бог, здобуваючи притім контролю над важним зелізничим шляхом Винниця-Гайсин-Умань. Криваві бої між Українцями й Москалями продовжаються.

Большевики домагаються від Поляків усунення війск з України.

ВАРШАВА, 16. марта. — В третій мировій ноті московського саветського правительства до правительства Польщі є поставлене домаганнє, щоб Поляки заперестали військову акцію на Україні. Коли Поляки не відкличуть своїх війск з позицій в полудново-західній Росії, большевики грозять в тім случаю концентрацією своїх війск проти Польщі. Нота, яку підписав Чічерин, домагаєсь безпроволочної відповіди.

Денікин забрався з Катеринодару.

ЛОНДОН, 17. марта. — Комунікат міністерства війни оповіщає, що генерал Денікин забрався з Катеринодару, столиці Кубанщини, і враз з англійською місією перенісся до Новоросійська, над Чорним морем.

Положеннє на Україні в половині лютого.

ВІДЕНЬ, 14. лютого. — Др. Ст. Витвицький так інформує галицькі часописи про останні події на Україні:

Правительство Мазепи перебуває тепер в околиці Балти. Сам Мазепа в постійнім контакті з наддніпрянськими заграничними місіями. На днях він виїхав до Камянця у державних справах. Галицька армія зберіглася. Її начальним командантом дальше генерал Тарнавський, шефом штабу полковник Ціріц. Першим корпусом командує генерал Микитка, другим полковник Вольф, третим генерал Кравс; у тих трьох корпусах є 28.000 людий. Між галицькою начальною командою і наддніпрянським урядом заключено договір про обєднаний військовий провід наддніпрянських і галицьких війск. Відповідно умовам договору до наддніпрянського правительства мають входити два Галичане, з них один обовязково має бути міністром військових справ. Галицька армія стоїть здовж зелізничого шляху, починаючи від зелізничої стації Будка коло Жмеринки по стацію Роздільну. Павленко займає район Уманя.

Проти останків денікінських війск та проти большевицької авангарди на Україні — боротьбістів, повстають селяне. На Чернигівщині повстанець Шуба має зорганізованих 56 сіл, в районі Липівця стоїть із своїми повстанцями Тютюник, в районі Гайсина — Волинець (2.500 людий), область Єлисаветгород-Миколаїв заняв Махно (до 30.000), лінію Могилів-Шаргород-Ямпіль-Джурин мають повстанці Осаула. Село Броница біля Могилева — має наприклад 10.000 крісів, три гармати, кількасот скорострілів.

Большевики приходять вдруге на Україну з кличем радянської України, сфедерованої з большевицькою Росією. Основи федерації: спільність армії, закордонної політики, шляхів, почт і телеграфів.

Вражіннє ген. Масне про Польщу й Україну.

(Подає пресове бюро української місії).

ВАШІНГТОН, 18. марта. — Французький генерал Масне, повернувши з Варшави, зложив 3-го марта б. р. комісії для закордонних справ французького парляменту доклад про відносини в Польщі і Україні.

По його думці, як ліві так і праві партії в Росії є германофіли. Людендорф їх добре розгадав, коли підчас завішення зброї в падолисті 1918 в свому листі радить побитій Німеччині старатись о реванж при піддержці Росії.

„Тому, щоби зробити тривалим мир усього світа, — каже генерал, — треба відділити Німеччину від Росії шпунтовою стіною з виходом на море з держав: Естонія, Литва, Польща, Україна, Чехо-Словакія, Румунія, — котрі малиби вікна на Балтійське і Чорне море.

„Незалежність і возстановлення України є для нас побажані.

„Українці є безуслівно антицаристи, глибоко демократичні, але не большевики. Селяни стараються задержати на власність здобуту ними землю. Тепер большевицькі війска окупують майже всю Україну, але їх надужиття є так великі, що українські селяни, видимо, глибоко огірчені і треба ждати повстання в не дуже далекому часі.

„Що до Польщі, то становище, в котрому вона опинилась через мирові переговори, визиває досить великий неспокій, як що се становище не буде направлене через порозуміння з новими державами повставшими на заході Росії. Що вдійсности може зробити сама Польща, вклинена між німецьку і російську армію? Бо, треба добре зазначити і підкреслити, савєтська армія є сьогодня відновлена по царській методі, що дає їй надзвичайну перевагу. В фабриках Росії, крім того, робітники працюють тринайцять і чотирнайцять годин денно. Якби Росія залишилась великою, одним спасеннєм для Польщі булоб утвореннє одного пояса з малих держав. Союз Польщі і України з огляду на се є питаннєм надзвичайної ваги. Крім того відбудуваннє України далоби нам великі економічні користи.

„Без сумніву між Польщею й Україною є ривалізація, але союз можна всеж улаштувати через ріжні концесії під директивою аліянтів“.

Данська преса обурена на Поляків з приводу арештування українських міністрів.

КОПЕНГАГА, 28. лютого (почтою до „Свободи“). — З приводу недавного арештування українських міністрів Поляками данська преса є страшно обурена на останніх. 36 данських великих часописий подали телеграму віденського Українського Пресового Бюра, в якій було сказано, що Поляки арештували українських міністрів на домаганнє московських большевиків. Наголовки телеграми, подані редакціями, були навіяні обуреннем і ненавистю проти Польщі. Ось деякі наголовки: „Польська віроломність“, „Віроломна Польща“, „Останній ганебний вчинок Польщі“, „Мізерний виступ Польщі“, „Польська 'політика'“.

Телеграма з Відня від українського бюра звучала: Перед кількома днями російський савєтський уряд післав до польського уряду бездротну телеграму з вимогою арештувати і видати савєтській владі українських провідників, котрі біля польського фронту організують селянські повстання проти червоних війск. Нині повідомляє львівський „Вперед“, що Поляки виконали сю вимогу большевиків. Польська військова влада в Камянци арештувала голову української ради міністрів Мазепу, міністра закордонних справ і голову української дипльоматичної місії у Варшаві Андрія Лівицького та міністра праці Безпалка. Рівночасно арештувано декотрих провідників українських політичних партій. Ся безоглядність у виконанню савєтських вимог з боку Поляків стоїть тісно у звязи з мировими услівями Польщі супроти Росії. Польща хоче домагатися границі з 1772 року по Дніпро, отже арештуваннє українських міністрів малоб усунути українські протести і дати Полякам змогу без перешкоди ділити з большевиками Україну.

Крім повисшої телеграми дві великі данські газети: „Оргус Стіфтотіденде“ і „Скількебоґ Дагбляд“ додали ще отсі свої уваги: „Сею видачею підданих чужої держави, що поставили себе під польську оборону, польська держава з егоїстичних міркувань пустилась на таїкий мізерний і підлий спосіб ділання, який може викликати лише обуреннє громадянства по инших державах. Сей вчинок має бути підставою не тільки бажання мира з савєтською Росією, але ще більше бажаннє здобути і яко мога більше поневолити ненависну Україну. Поляки вже наклали свою руку на великі простори землі з переважаючою українською більшостю. Сей останній вчинок є під загальним оглядом кепською реклямою для нової польської держави“.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

ВЕЛИКА ЗАПОМОГОВА АКЦІЯ У. Н. КОМІТЕТУ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

У. Н. К. задумав зібрати 1,000.000 долярів на поміч рідному краєви.

НЮ ЙОРК, 16. марта. — Український Народній Комітет, за одобреннем Герберта Гувера і Американської Запомогової Адміністрації, покінчив орґанізуваннє американського комітету для збирання жертв на допомогу голодуючому населенню в Східній Галичині і инших землях України. Виготовлено вже пляни, щоб зібрати 1,000.000 долярів між Американцями і тутешніми Українцями, котрих начисляють на 900.000 душ, і почати ратункову акцію.

Американське правительство поручає книжку для студіювання України.

ДЖЕРЗИ СІТИ, 19. марта. — Учительська колеґія Гардардського Університету, в Кембрідж, Массачузетс, а за нею міністерство внутрішних справ поручає книжку „Ukraine's Claim to Freedom“ („Претенсія України до свободи)“ тим Американцям, що хочуть або бажають студіювати українську справу.

Згадану книжку видано в 1915 році, коштом Українського Народного Союза і Українського Робітничого Союза. в ній поміщено праці вісмох українських і чужих авторів, іменно: „Голос України“ — Едвін Беркман, Швед; „Українське Відродженнє“ — проф. Михайло Грушевський; „Конець Ідеї Польської Імперії. — Карль Ляйтнер, Німець; „Положеннє Українців в Галичині“ — Ярослав Федорчук; „Українські Змагання в Австрії“ — др. Льонгин Цегельський; „Безправє Польської Аристократії“ — Сімон Поллак, Американець; „Український Рух в Росії“ — проф. Отто Гецш, Німець; „Політичні Партії на Російській Україні“ — Володимир Дорошенко.

Крім того уміщено ще й слідуючі статті і розвідки: „Галицький Намісник“, „Мілюков Обороняє Українську Самоуправу“, „Поширеннє Росії в Галичині“, „Пановаиннє Царя в Галичині, 1914“, і мапи.

Комісія американського міністерства внутрішних справ для розслідження расових проблемів узнала сю книжку за найосновнійшу для кождого Американця, що хоче студіювати українську справу, український рух і українські змагання.

Военний податок протягнесь до 1922 року.

ВАШІНГТОН, 18. марта. — Міністер фінасів Гавстон заявив публично, що доходовий податок у Злучених Державах не може бути зменьшений до кінця 1922 року. Щойно в 1923 році будеться стягати за 1922 рік податок о малий процент меньше.

СЕНАТ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПРОТИ НЕЗАВИСИМОСТИ ІРЛЯНДІЇ І КОРЕЇ.

Убив резолюцію, яка домагалась свободи для тих і инших народів.

ВАШІНГТОН, 17. марта. — Сенат Злучених Держав убив нині резолюцію послів Шілдса, Томаса і Кінґа, що домагались признання независимости Ірляндії, Єгипту, Кореї і автономії для Гавайських і Филипинських островів і для Порто Ріко. Проти резолюції було 54 сенатори, з того 30 республіканів і 24 демократи; за резолюцією було 21 сенаторів, з того 14 демократів і 7 республіканів.

Сенатор Келлоґ виголосив промову перед голосуваннем, в якій сказав: „Усьо є безумство, мої панове. Сенатори стараються осмішити сю палату. Ми мусимо покинути таку тактику. Ми не маємо жадного інтересу мішатись в такий спосіб у справи других держав, а пропозиція сенатора Кінґа, щоби для Филипинських і Гавайських островів та для Порто Ріко надати автономію, свідчить, як смішними є прочі резолюції“.

З приводу промови сенатора Келлоґа, сам сенатор Кінґ, що був вніс резолюцію о наданнє автономії для Гавайських і Филипинських островів і для Порто Ріко, що остають під зверхністю Злучених Держав, голосував опісля проти своєї резолюції.

Сенатор Бораґ, крайний республіканин, і Рід, крайний демократ, внесли опісля спільну резолюцію, щоби сенат Злучених Держав заявився загально за принципом самовизначення народів, проголошеним Вудровом Вілсоном при кінци війни, не вимінюючи притім народів, до яких сей принцип повинен бути примінений. Але й сю резолюцію сенат убив 46 голосами проти 21.

Резолюцію сенатора Норріса, яка висловляла сподіваннє, що Анґлія увільнить Єгипет як лише Злучені Держави ратифікують мировий трактат з Німеччиною, сенат убив 51 голосами проти 15.

Також резолюцію сенатора Овена, котрий накликував союзників, аби вони придержувались принципу самовизначення народів, сенат убив 55 голосами проти 12.

Індіяни хочуть самоуправи.

РІВЕРСАЙД, Каліфорнія, 19. марта. — Делеґати від 34 індіянських груп, зібрані тут на конференції, приняли резолюцію, домагаючись самоуправи для індіянських осель у Каліфорнії. Індіяни є проти політики краєвого і федерального правительства, котрі настановляють їм урядників і зарядників. Індіяни бажають, щоб усіми їхніми справами керували вибрані ними їх люди.

12 ХЛІБОРОБСЬКИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ КАНДИДАТІВ.

Хлібороби питають кождого кандидата, чи він приверне свободу слова.

ВАШІНГТОН, 19. марта. — Народня Хліборобська Орґанізація виготовила квестіонар, який предложиться усім аспірантам на кандидата в президенти Злучених Держав. В квестіонари є 12 питань, на які хлібороби домагаються від кождого аспіранта точної і ясної відповіди. Найголовнійшими запитами є чи кандидат, ставши президентом Злучених Держав, зробить всьо, що є у його силі, аби усунути посередників між продуцентом і консументом; чи постараєть як слід забезпечити жизненні інтереси хліборобства, та чи приверне Злученим Державам свободу слова, преси і зборів?

Хлібороби питають: 1. Чи зробиш всьо, що лежить у твоїй силі, або зближити продуцента і консумента до себе, для виключної користи їх обох, а на шкоду посередникам, котрі лише визискують двох перших?

2. Чи зробиш всьо, що лежить у твоїй силі, аби продуцентам і консументам забезпечити повне, свобідне і незастережене право орґанізуватись для кооперативної продажи і купна?

3. Чи постараєшся, щоб хліборобське населеннє Злучених Держав було як слід зарепрезентоване в ріжних комісіях і підкомісіях, що безпосередно мають зносини з рільництвом?

4. Чи покличеш на становище міністра рільництва такого чоловіка, що є наскрізь обзнакомлений з хліборобством?

5-6. Чи підіймешся обовязку, представити суспільности всі зростаючі клопоти хлібороба, і чи будеш старатись зменьшити ті клопоти?

7. Чи будеш щиро змагати, аби кооперативним орґанізаціям хліборобів забезпечити в торговлі рівність з приватними підприємствами?

8. Зелізниці повернули знова в приватні руки. Чи по двох роках приватности власности — коли окажеться, що зелізниці не обслугують як слід населення держави — схочещ ти піднести наново зелізниче питаннє?

9. Чи постараєшся, щоби воєнні довги були покриті податками з високих доходів або стягнути їх від осіб, що можуть платити?

10. Чи постараєшся провадити політику консервовання державних богатств, а головно лісів?

11. Чи постараєшся о відповідну державну контролю над різарнями і иншими великими комбінаціями капіталу, що занимаються розповсюднюваннєм або доставою хліборобських продуктів і знарядів?

12. Чи будеш шанувати, і чи будеш мати щиру волю забезпечити право свобідного слова, свобідної преси і свобідних зборів?

Нюйорський сойм обходить торжество Ірляндців.

ОЛБАНИ, 17. марта. — Перший раз в історії сенат нюйорського сойму обходив нині торжественно День св. Патрика, загальне свято в Айришів. Карта денного порядку справ сенату появилась з зеленою обвідкою, національною краскою Ірляндців. Внесеннє сенатора Довнінґа, щоб наради не розпочинати, лиш спокійно і торжественно вийти з сенату на улицю, принято майже одноголосно. Цілий день нині сенат не радив, хоч на порядку дня були важні справи.

З Канади належить висилати гроші на передплату „Свободи“ лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

ДОНОСЯТЬ ПРО РОБІТНИЧУ РЕВОЛЮЦІЮ В ЦІЛІЙ ПОЛЬЩІ.

В Варшаві, як впевняє німецький банк, повалено правительство Скульского.

БЕРЛІН, 17. марта. — З Горішнього Шлеску доносять, що в Варшаві і прочих сторонах Польщі вибухла революція грізного характеру.

ШТУТҐАРТ, Німеччина, 18. марта. — Німецький Банк в Берліні оповістив, що теперішне правительство Польщі повалено, а на його місце настановлено робітниче.

Чого хотів Падеревскі?

ЛЬВІВ, 27. лютого. — Варшавські „Новіни Цодзєнне“ приносять сензаційну вістку, що між Падеревским і народовою демократією прийшло до умови, на підставі якої народовці зобовязувались піддержувати Падеревского на президента Польщі під умовою що він потому зрезигнує в користь Дмовского. Наслідком сього в конституційній комісії порішено, що президента вибирає сенат і сойм. Народові демократи заперечують ту вістку.

Чеський нарід віддячуєсь Масарикови.

ВАШІНГТОН, 16. марта. — Народній парлямент Чехо-Словакії приняв ухвалу, що др. Тома Масарик може, після своєї волі, бути президентом сеї республіки до кінця свого життя. В конституції однак говориться, що инші мужі можуть бути президентами республіки лише через дві наступаючі каденції, кожда по сім літ.

Не хочуть визнати независимости Сирії.

ЛОНДОН, 18. марта. — На запит одного посла, премієр Ллойд Джордж відповів, що британське і французьке правительства повідомили короля Феізаля, сина короля Гедязу, що вони не можуть признати важности ухвали сирійського зїзду в Дамаску, котрий проголосив Сирію независимим королівством.

Соціялістична конференція окраїнних держав.

КОПЕНГАҐА, 24. лютого (почтою до „Свободи“). — На 15. марта скликується до Ревалю конференцію соціялістичних партій всіх окраїнних держав. Почин скликання конференції походить від фінських соціялістів. В конференції візьмуть участь соціял-демократичні і соціял-революційні партії України, Польщі, Литви і т. д. Соціялістичні партії большевицького напрямку заступлені не будуть. На конференції буде обмірковуватись справа утворення єдиного соціялістичного фронту проти буржуазії.

НІМЕЧЧИНА ПО КОРОТКІМ ЗАВОРУШЕННЮ ЗНОВА УСПОКОЮЄСЬ.

Правительство Еберта вже в Берліні; малі оружні стрічи із спартаками.

БЕРЛІН, 18. марта. Правительство Еберта знова перейняло контролю над Берліном. Провідник контр-революціонерів Вольфганґ фон Кап уступив і виїхав автомобілем з міста. Дехто говорить, що Кап поповнив самовбийство.

Спільники заговору арештовані і посаджені в тюрму. Війска льояльні правительству Еберта патролюють улиці столиці. В місті панує спокій, лиш денеде дасться чути стріл. Се йдуть перервані бої між реґулярними військами і спартаками, що хотіли використати слабе становище правительства Еберта і захопити власть державну у свої руки. Однак знавці ситуації впевняють, що небезпека зі сторони спартаків вже проминула.

Правительство скликало парлямент на 13. червня. До того часу Німеччиною буде правити зелізна рука міністра війни Носке, котрий постановив винищити в державі всіх ворогів республіки, чи то монархістів чи анархістів, чи спартаків.

Кайзер мав дати Каппови 8,000.000 марок.

БЕРЛІН, 17. марта. — Є всякі причини підозрівати, що контр-революція Каппа не наспіла без попереднього порозуміння з виднійшими людьми старого режіму Німеччини. Кап, в товаристві кількох офіцирів, їздив недавно відвідати бувшого кайзера Вілгельма, що тепер інтернований в Голяндії. Йому мав Кап представити всі пляни, яких виконаннє потребувало лише більшої суми гроша.

Хоч Вільгельм не мав наміру стати знова кайзером Німеччини, а готовив на се становище свого найстаршого син, то всеж таки він мав дати Каппови із своєї підручної каси 8.000.000 марок на переведеннє контр-революції.

Без признання правительства не буде торговлі — кажуть большевики.

МОСКВА, 17. марта. — Президент московського центрального савета Лейба Каменев заявляє, що доки антанта не признає теперішнього правительства московського, доти не буде торговлі між Московщиною і антантою.

Гнобленнє Єгипту.

КАЇРО, 17. марта. — Полевий маршалок Аленбай, британський високий комісар в Єгипті і Судані, заборонив послам єгипетського парляменту збиратись на неурядові засідання та виносити резолюції про краєві або народні справи. Порушеннє наказу викличе проголошеннє военного стану в цілім Єгипті.

ВПИСИ НА КООПЕРАТИВНИЙ КУРС В НЮ ЙОРКУ.

З початком місяця цьвітня розпічнеться **ТРЕТИЙ КООПЕРАТИВНИЙ КУРС В НЮ ЙОРКУ.**

Наука буде тривати через три місяці вечерами в днях, означених в порозумінню з учасниками.

Плян науки буде обіймати слідуючі предмети:

Діло- і книговодство в спілках кредитових (позичково-щадничих): Точне веденне головних і побічних книг; укладаннє сирих і річних білянсів; устрій кредитових спілок.

Діло- і книговодство в спілках торговельних (дрібної продажі): Точне веденне головних і побічних книг; веденне контролі; укладаннє сирих і річних білянсів; устрій торговельних спілок дрібної продажі.

Наука рахунків: Чотири ділання рахункової числами десяточними і дробами; обчислюваннє відсотків і прочі рахунки, входячі в обсяг книговодства в кредитових і торговельних спілках.

Наука кооперації: Ціль і задача кооперації; головні основи хліборобської і робітничої кооперації; стан кооперативного руху в теперішних часах.

Як се вказує плян науки, головною задачею курсу є не лише познакомитися з високою ідеєю кооперації, але також набрати практичного вишколення в діло- і книго-водстві кредитових і торговельних спілок. Передівсім під теперішну пору наш нарід потребує як найбільше фахових сил на поли кооперації. Від скількости і якости тих сил буде залежати економічне піднесеннє нашого народа.

Виклади будуть відбуватися в українській мові. Курс є призначений передівсім для тих, які думають небавом вернути до рідного краю і посвятитися кооперативній праці.

Всякі близші інформації уділяється при вписі. До вписів треба зголошуватися:

„СІЧОВИЙ БАЗАР“, 34 East 7th Street.

Богдан Дуткевич,
управитель кооперативного курсу.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

З Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При вимїні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщуванні в „Свободі" редакція не відповідає.

ПАПІР НА ҐАЗЕТИ ДОРОЖІЄ.

Сього місяця папір на ґазети знова подорожів. Фунт коштує 11½ цента, а з доставою 12½ цента.

Перед війною фунт ґазетного паперу в Америці коштував 2 центи і чверть; то значить, що доси він **подорожів уже 5 разів.** І навіть того дорогого паперу тепер тяжко дістати.

Нині член У. Н. Союза, котрий платить за „Свободу" річно $2.04, не заплатить навіть за самий папір для себе, бо тепер самий папір на ґазету для одного передплатника „Свободи" коштує **річно около $3.00.**

А хто заплатить друкарню, робітників, адміністрацію, редакцію експедицію і почту, і льокаль, світло, електрику, податки, машини, друкарські матеріяли і т. д.?

Все те хиба мають заплатити оголошення (адвертайзменти), одначе і се вже не вистарчає серед теперішньої дорожні.

Треба якогось ратунку, над яким мусять подумати самі члени.

Перед війною, як ще все було дешеве, „Свобода" виходила для членів У. Н. Союза за $1.20 річно раз на тиждень, на 12 сторін друку. А нині, коли все подорожіло не то вдвоє, але як папір і инші матеріяли, впятеро, „Свобода" виходить три рази на тиждень і то на 22 сторонах друку.

Очевидна річ, що сей стан не є нормальний і так дальше іти не може.

Дорожня самого тільки паперу серед теперішніх відносин могла би загнати „Свободу" в прикре фінансове положенне.

Длятого ми нині представляємо сю справу членам У. Н. Союза до розваги.

Вони знають дуже добре, що все в Америці подорожіло в останніх роках, отже і їх ґазета не може встоятись при низкій оплаті.

Тому нехай вони подумають, чи не слід сейчас підвисшити місячну оплату на „Свободу" на 5 до 10 центів, чи поручити видавництву „Свободи" видавати ґазету в зменьшеному обемі.

Сьогодня „Свобода" двічи в тижні друкується на 8 сторін, а коли не прийде зарада зі сторони членів, то „Свобода" на дальше всі три рази в тижні може друкуватись тільки на 6 сторін друку.

ЩО ТЕПЕР ДІЄТЬСЯ НА УКРАЇНІ?

Львівський український дневник „Нова Рада" в числі з 27. лютого с. р. містить отсей огляд останних подій на Україні:

На Україні справи зачинають прояснятися.

Часописи доносять з України, що большевики перестали вже мішатись до справ селян, а поводяться як найобережнійше. Вони припинили вже переслідування Українців та заперестали розстрілів. Таксамо відносяться прихильно до справи українських шкіл, а українські товариства навіть запомагають грішми. В містах є українські ґімназії і народні школи.

В Києві отворено київський університет а на його поміщенне віддано навіть будинок дотеперішнього російського університету, чого дотепер не важився зробити гетьман Скоропадський ані отаман Петлюра. Таксамо сповняє свої праці українська академія наук. Першу російську ґімназію в Києві перемінено на українську.

Большевицькі уряди майже всюди в українських руках і є українські, особливо від того часу, відколи в сих урядах працює много інтеліґентів з Галичини.

Перебуваючі в Києві Галичани утворили українську комуністичну (большевицьку) партію Галичини, Буковини і Карпатської України. До управи партії входять Іван Сіяк, Осип Устіянович і Михайло Баран. У Винниці виздоровці зі шпиталів і лазаретів утворили також большевицьку партію. До управи партії увійшли: Микола Балицький, Е. Коханенко, М. Курах, М. Ґіжовська, В. Бойко і Д. Столяр. Видають вони свою ґазету „Червоний Стрілець". В першій статті пишеться, що небавом прийде час, коли українське військо з синьожовтими прапорами в руках понесе червону революцію по всій Україні. Найблизшою боротьбою буде боротьба за народнє і суспільне визволенне.

Військовим ґубернським комісарем є Микитка, командантом Винниці Мороз, а головою революційного комітету має бути після одної чутки Гуцул Петро Шикерик-Доників, член Української Національної Ради з Косівщини, а після другої стрілецький отаман д-р Никифор Гірняк. Таксамо в руках Галичан є команди у всіх місцевостях під большевиками, де стояли галицькі військові частини. Урядовою мовою всюди українська.

З Києва доходять вісти, що українське радянське (савєтське) правительство в порозумінню з московським большевицьким правительством в мирових переговорах з Польщею буде рішучо обстоювати прилученне української Галичини та инших українських земель до України. Є загальне переконанне на Україні, що большевицьке правительство поволи переміниться в широко демократичну владу.

Галицька армія, що числить ще 10 тисяч людий, остає під начальною командою ґен. Микитки. Ґен. Тарнавський тепер на відпустці. Таксамо велика наддніпрянська армія є під командою ґен. Павленка, який — як знаємо — був цілий час начальним командантом галицької армії в часі українсько-польської війни. Галичани задержали свою тверду орґанізацію і мають зі собою всю свою артилерію. Підлягають вони ґен. Павленкови, а начальником штабу є ґен. Ціріц. Мешканці Херсонщини, де є розкватировані галицькі війска, заявили охоту вступати до галицької армії. Д-р Макух пробуває в Могилеві над Дністром яко приватний чоловік.

ЧЕРВОНА КНИГА.

Накладом віденського тижневика „Український Прапор" друкується у Відні книжка п. з. „Червона Книга". Матеріяли про польські звірства на українським населенню у Східній Галичині в часах окупації 1919-1920, перша частина. На днях появиться перша частина „Червоної Книги" про польські звірства, доконані на нашім населенню за час польської окупації у Східній Галичині. Є се початок систематичної обробітки знаних матеріялів, за яким підуть в скорому часі усі дальші. Отсим видавництвом буде виповнений наш святий обовязок супроти безвинно закатованих жертв польського насильства, супроти історії, супроти наших грядучих поколінь і супроти світа. Матеріяли говорять самі за себе. І вони, себто море пролитої ворогом крови і горе винесених мук, станути плятформою, на якій будувати-ме український народ своє відношенне до втратившого всякі людські почування сусіда з Заходу. Матеріяли повинні бути поширені на цілий світ і перекладені на усі европейські мови. Висловлюємо надію, що сею акцією займуться покликані до сього чинники.

ДРУГА ПЕКУЧА СПРАВА.

(З віденського тижневика „Воля").

Слівце до всіх українських посольств, консулятів і місій за кордоном в справі українських полонених і вязнів.

Уважаю вказаним отою дорогою звернутись до названих інституцій в справі наших мучеників у польських тюрмах і таборах — з двох причин:

1. На засіданнях Національної Ради у Відні питав я чотири рази Президію в тій справі (крім мене інтерпелювали й инщі члени Ради) і все одержував відповідь: „Робиться". Що саме робиться, — не відомо.

2. В польських тюрмах і таборах мучаться не тільки Галичани, але й Придніпрянці. Недавно полонили Поляки також Січових Стрільців (які вірно видержали при наддніпрянській армії до кінця) і, не вважаючи на те, що вони становили складову частину армії, з урядом якої Поляки в дружбі — запроторили їх також у табор в Ланцуті, чи Вадовичах. Таким чином ні одна українська інституція за кордоном, чи вона галицька, чи наддніпрянська, не має навіть найменьшої покришки, щоб відмовитись від акції в тій справі і від докладного інформовання своєї суспільности, що в тій справі вже досі зробилося.

Тимчасом сю справу так занедбано, що не тільки чужа опінія, але навіть Українці, живучі за кордоном, не знають, що саме твориться з нашими мучениками. Нехай кождий з читачів запитає себе і свого сусіда та знакомого: **де і скільки таборів наших вязнів знаходиться в Польщі; скільки там наших вязнів убито буками й голодом, а скільки остало ще в живих, щоб завтра вмерти!** Тоді кождий переконається, що ніхто з наших людий нічого докладно про се не знає. І як се він має інформувати чужинців, коли сам про се не має поняття? **Але як він може мати про се понятте, коли наші публичні інституції за кордоном, які коштують міліони українську державу, — се дали йому до рук ніодної книжки, ніодної брошури про се! За цілий рік!**

А тимчасом сидять у тюрмах десятки тисяч невинних українських жінок і мущин. Мориться їх голодом так, що вони — як оповідають наочні свідки, не виключаючи чужинців — з гноївок вишукують останки лушпинок! Притім щодня побивають безборонних; ломлять їм руки, ноги й хребти; сіллю натирають рани і сіль напихають в уста (гляди про се, наприклад, „Курєр Львовскі" з 22. січня, 1920) — словом — пекло мук над невинним народом. Про сі страшні відносини писали вже з обуреннєм навіть польські письменники (як примірoм Серошевский); вносили у варшавському соймі інтерпеляції польські й жидівські посли; підчеркували, що просто не годиться так мучити людий, писали про ті муки українського народу навіть польські публіцисти, які ніколи не відзначались любовю до українського народу.

Одна є тільки катеґорія людий, яка не зробила нічого в справі полекші долі наших мучеників, хоч якраз та катеґорія людий живе собі спокійно коштом українського народа за кордоном — і як живе! **До сеї пори не видала та катеґорія людий ніодної книжки про сю справу, хоч уже рік і три місяці минають від часу, як перші наші полонені попали в руки Поляків!**

І про все те, хоч маємо масу наочних свідків тих людий, які повтікали, нема досі ніодної книжки, ніодної брошури! **Хоч за кордоном маємо десятки наших посольств, консулярів і місій! Хоч вони розпоряджають міліонами і видають вільні публікації! А не спромоглися зібрати й оповістити навіть голосів польської преси про сю справу, преси, яку можна зібрати в кождій більшій каварні кождого більшого міста Европи!**

Дикі племена Індіян і середньо-африканських Неґрів дійшли вже давно до такого почуття обовязку, що кождий їх член уважає своїм обовязком ужити всіх способів, щоб освободити войовників свого племени, що попали в полон — і то освободити, заки настане перша місячна повня. А у нас за 15 місяців не зроблено нічого, щоб порушити опінію свою ні чужу! **З краю приходять вісти, що полонені і вязні, яким удалося втечи, — говорять, що стріляти-муть колись на місці всяких українських „представників", хоч настане мир.**

Адже матеріяли до опублікування є, гроші є, папір є, людий (стійних урядовців) цілі юрби! Чому-ж досі не опубліковано польських надужить? Чиж можна дивуватись, що підіймаються всякі найважнійші підозріння?

Голоси преси, які в сій справі були, се проминаюча річ. Треба книжками, брошурами і плякатами (особливо плякатами з коротко зібраними цифрами і фактами) повідомити світ, що діється на нашій землі. Байкою є, що се до нічого не допровадить! Бо сьогодня навіть наймогутнійші кабінети числяться з публичною опінією. І чим культурнійша країна, тим більше з опінією числяться.

Як не було-б, а українська суспільність має право довідатись від своїх інституцій, що вони досі в тій справі зробили; чого не зробили, і чому не зробили.

В тій справі говорив я з послом Західної України у Відні, паном Сінґалевичем і питався його, чому матеріяли, переслані диктатурою з Каменця літаками, доси неопубліковані. **Він заявив мені, що на ту ціль видав около 30 тисяч корон, але люди гроші забрали, а матеріялів або не обробили(або так неграмотно обробили, що годі їх було дати до друку...**

Се оправданне може оправдати два-три-місячне припізненне, але не таке, яке в дійсности є! **Вважаю своїм обовязком публично завізвати всі посольства, щоб оповістили імена тих, які побравши платню, не виконали праці, до якої зобовязались і не оправдались хоробою або т. п. Сього злочину не сміємо перепустити без напятновання. Взагалі таке безкарне поповнюванне злочинів занедбання було головною причиною розвалу обох українських держав.**

Справу сю мають обовязок припильнувати ті, що були в польському полоні. Се в першій мірі їх обовязок супроти своїх погибших товаришів, а також супроти української держави. Се їх обовязок чести! Инакше при змінених обставинах ми ще можемо бути свідками „лінчів" — на наших невинних людях, доконуваних нашими-ж людьми. Бо не треба забувати, що не всі посольства, консульства і місії мали відповідні матеріяли і гроші. А тимчасом ненависть безоглядно звертається проти всіх.

Для того бувші полонені повинні негайно утворити комітет, який повинен розслідити сю справу і безпощадно оповістити імена тих, яким передано або доставлено відповідні матеріяли. А всі наші інституції за кордоном повинні оповістити звіт зі своєї акції в тій справі, бодай тої слабої акції, яку тут і там кілька совісних одиниць виконало. Неха бодай на них не паде проклін і ненависть сімї кождого замученого.

Осип Назарук,
член Національної Ради Західної України.

РІЧНИЙ ЗЇЗД У. Н. КОМІТЕТУ.

(Протокол з Річного Зїзду Українського Народнього Комітету в Злучених Державах, що відбувся в днях 15. і 16. січня с. р., в готелі Пенсилвенія в Ню Йорку).

(10)

(Продовженнє).

о. Микола Підгорецький: Я буду старатись відповісти на деякі закиди, пороблені присутними. Се буде рівночасно мій фінансовий і політичний звіт, бо обі сі сторони діяльности У. Н. Комітету тісно зі собою звязані. Щодо причин основання У. Н. Комітету то скажу, що перше двох людий орудувало політикою і заганяли українську справу в багно а український нарід на бездорожа; а дальше, ми будьщобудь становимо більшість серед нашої іміграції та вкінци прямо змушувала нас до сього рішаюча хвиля української справи в Европі. Щодо фондів то можу сказати, що то о много лекше критикувати видатки, але богато тяжше виготовити плян, як гроший придбати. Я тут в присутности всіх урочисто заявляю, що мені дуже приємно стати тут перед вами і здавати свій звіт та доказати, що Український Народній Комітет не збанкротував, а навпаки, стоїть як стояв і дальше розвивається та росте щодня в силу. Що У. Н. К. не збанкротував, се доказує, що наша політика добра. Наша акція повинна під теперішню хвилю зібратись коло аґітації і публікацій. На се потрібно гроший. Що куплено дім, то се річ зовсім зрозуміла. Для такої праці, яку провадить Український Народній Комітет, конечно мати якенебудь пристановище. На се вказує нам найліпше маленька історія розвою нашого офісу. Передтим ми тиснулись в одній кімнатці на пятій евені. Притім ніколи не могли виконати роботи так, як ми собі того бажали. Тепер в нашім домі має поміщенне не тільки офіс і Інформаційне Бюро Укр. Нар. Комітету, але цілий поверх займає Американсько-Українське Бюро, другий друкарня, а верх винаймається, бо покищо є де приміститися. Канцелярія се річ, яку треба бачити а не критикувати на осліп. Я би радив кождому заглянути до нас і наочно про нашу працю переконатись. Ексчендж є нині вже сильно розвинений і можна певно сказати, що в будучині може статись вистарчаючою підпорою Українського Народнього Комітету. Канцелярію У. Н. К. мусимо зорґанізувати на тихсамих підставах що Пресове Бюро. Конечно нам чоловіка, який би був пружиною цілої машинерії офісу. Щодо теперішнього ведення офісу, то рішучо не можна нічого закинути, а як дійсно були деколи які недостачі, то можна приписати тому, що замало було гроший на оплаченне робітників в часі найгорячійшої праці для помочі нашому рідному краєви. Місія на чолі з д. Бачинським разом з „Федерацією" провадить і дальше інтриґантську політику. Про се нема найменьшого сумніву. Що приміром має до діла в місії д. Січинський? Се-ж виглядає на партійну роботу. Позатим, чейже нам всім вільно місію критикувати, як вважаємо, що вона в чомусь провинилась супроти загальної української справи. Щодо мене самого то я працював нераз понад свої сили для У. Н. Комітету, бо вважав, що працюю для нашого старого краю, для освобождення його. Одну скаргу і зажаленнє я можу мати до всього українського загалу в Злучених Державах, а саме, що замало на визвольну ціль зложено гроша. Довідався я, що в деяких місцевостях ще й донині передержують гроші, зібрані в часі Українського Дня, ще тому три роки. Длятого я тут нині прошу і взиваю всіх, щоби постарались ті гроші як найскорше переслати до Українського Народнього Комітету на поміч старому краєви.

о. Филимон Тарнавський: Люди переважно тому не відсилали доси грошей, що не було ніякого фінансового звіту. Щодо української громади в Клівленд, Огайо, то можу тільки сказати, що у нас збирано гроші і збирається дальше, однак доси не відсилали, бо неясно нам, що зробити з видатками, які має наш місцевий У. Н. Комітет. Ми приміром видаємо на пресу, а крім того ріжні инші маємо видатки. В той спосіб виходить, що місцеві У. Н. Комітети були би змушені провадити свої місцеві книги. Однак найліпше, гадаю, було би, коли би всі місцеві У. Н. Комітети висилали всі жертви разом з виказами до Головного У. Н. Комітету, а той щоби платив за всякі видатки осібними чеками. Дальше хотів би я знати, чи взагалі вільно місцевим У. Н. Комітетам робити якінебудь видатки. Розуміється, видатки, які оправдані. Здалося би теж звернути особливу увагу на аґітацій по тих стейтах, з котрих походять визначнійші особи в американському правительстві. Приміром міністер війни Бейкер походить з Клівленду, Огайо, і часописи наші читає, тож Українці того стейту повинні би дати знати йому про себе і про справу своєї вітчини в Европі.

о. Микола Підгорецький відповідає: Рішучо всі місцеві У. Н. Комітети мусять пересилати звіти разом з грішми, а Головний У. Н. Комітет заплатить всякі видатки. Не можна висилати виказів без гроший або гроший без виказів. Сього вимагає саме книговодство, а також видатність канцелярії, яка через всякі того рода неточности терпить на своїй відвічальности. Конечно також як найскорше по всіх місцевостях, де істнують У. Н. Комітети, зорґанізувати українські пресові бюра. Не треба ані богато людий ані надзвичайної практики. Вистане коли 3 до 4 свідомих Українців в даній місцевости умовиться від часу до часу сходитися разом, щоб перевести в діло пересилані пропозиції від Головної Канцелярії У. Н. К. Відтепер Головна Канцелярія буде висилати постійно на руки місцевих У. Н. Комітетів всякого рода статті та інформації. Такасама акція буде переведена також в Канаді. Коли брак своїх людий, то можна постаратись о Американців. Дуже часто можна приєднати для справи членів стейтової леґіслятури або инших визначних людий. Такі люди радо помагають, бо все числять на підпертє підчас виборів. Таксамо можна приєднати стейтових урядовців.

о. Филимон Тарнавський подає до загального відома, що він телефонував до д. Бачинського і сей відповів, що приїде на сему годину вечером. Опісля завзиває контрольну комісію, щоби взялась до обовязку, бо робота се надзвичайно важна, а притім трудна.

о. Микола Підгорецький: Прибув власне на галю д. Рауль Біє, котрому У. Н. Комітет поручив занятись аранжованнєм Української Республіканської Капелі в часі її будучої артистичної обїздки по Америці. Скажу кілька слів про всю ту справу. Як звісно, Капеля дала У. Н. Комітетови повновласть занятися її обїздкою. Капеля складається з 80 славних українських співаків. Щоб їх сюди перевезти і занятись ними через весь час побуту, на се треба великої суми гроший. Що найменьше треба вже тепер 40 тисяч долярів до розпорядимости на самий початок. Як нам доносять, Капеля по обїздці по Франції переїхала до Голяндії і там тепер виступає. Опісля має приїхати до Америки. Деякі експерти, а між ними і імпресаріо д. Біє, вважають за найвідповіднійше, колиб Капеля наперед удалась до Анґлії, щоб виробити собі опінію в анґлійському світі, яка має для Америки чимале значіннє. Нам подавано ріжні пропозиції щодо управи Капелею в Америці, однак ми прийшли до переконання, що найвідповіднійше і найкориснійше буде, коли ми самі будемо фінансувати Капелю, а до заряду приберемо людий, які на тім ділі найліпше розуміються і за труд їм заплатимо. Тому найперше конечно нам постаратись о гроші, а тоді буде можна діло перевести як слід при помочі власне д. Біє.

Д. Милтон Райт представляє д. Біє.

Д. Рауль Біє каже, що мав нагоду переглядати пресу французьку і переконався, що Українська Республіканська Капеля зєднала собі у Франції дуже миле принятте і дуже високе признаннє. Треба знати що Французи відносяться досить зимно до всяких чужинецьких виступів, а одначе з голосів французької преси, в яких є найвисше признаннє для Копелі, можна вносити, що вона проломила французьку традицію, а також, що вона й у нас, в Америці осягне великий успіх. Через спів для української справи можна далеко скорше здобути симпатії ніж політичною пропаґандою.

о. Микола Підгорецький додає, що д. Біє поробив уже заходи в осми більших американських містах для приготовання там концертів У. Р. Капелі. Одначе вже на самий початок треба більшої суми гроший на оголошення, бо як звісно в Америці без оголошень нічого не вдієш. На початкові оголошення треба найменьше 5.000 долярів. Коли піде добре, то Капеля буде могти обїхати всі більші місцевости, а навіть і всі місцевости, де є Українські Народні Комітети. Не виключаємо також Канади, яка тепер іде з нами рука в руку.

Політичний реферат.

Др. Семен Демидчук реферує на політичну тему. Сучасне положенне України і української іміграції в Америці — каже він — вимагає зрілої застанови. Ми майже не маємо вістий з України. Останні події сперед місяця: Розпад української армії, похід Польщі, грабіж Польщі — все те нас цілком збиває з пантелику і викликує розпуку. Се знак, що ми в політиці ще не так то дуже зрілі. Коли близше приглянутись нашій справі в рідному краю, то замітно:

1. Що перед війною майже не було національного руху між масами українського населення в російській Україні.
2. Що війна дійсно щойно витворила сей рух.
3. Що український нарід наглядно бореться все на всі сторони (проти Поляків, большевиків, Денікіна, Румунії і французької експедиції). З того заключенне: Що Україна не перестане скоро воювати, та що може ще й Польща найти свій гріб, як найшов Денікін. Виходячи з того погляду, що боротьба за те, хто має бути паном на Україні, не скоро скінчиться, ми тут на іміграції мусимо поступати так, наче би ми самі були частиною воюючої армії. Значить, ми мусимо залишити політику провізорії, чи там політику з дня на день, а забратись до сталої, завзятої політики так наче би ми самі будували Україну. Вийшовши з того заложення, само собою розуміється, що повстане питанне, як се робити; инакше кажучи, яку політику провадити. Тут ми підемо за втертими способами других народів і поділимо сю політику на:

А) Заграничну, і б) внутрішню.

А. Заграничка політика. Тут знова треба зробити поділ на:
а) Відношенне іміграції до рідного краю, і
б) Відношенне іміграції до других народів тут і по цілому світі.

Відношенне до рідного краю.

1. По можности тісний контакт з українськими діячами заграницею та в рідному краю, щоби давати їм поміч або запитувати їх про раду.
2. Контакт з українською місією в Америці у справі поділу праці між нами і нею.

Відношенне іміграції до других народів.

1. Передівсім до американського народу й уряду.
2. До ріжних инших (не-українських) іміграцій в Америці.
3. Знайти спосіб порозуміння з Жидами.
4. Евентуально до народів пова Америкою.

Засада: В заграничній політиці треба держати палець на живчику міжнародніх відносин і орієнтуватись, що робити; які союзи заключувати; як поборювати ворогів і т. д. На одно треба тямити, що ми Американці, і не можемо йти проти інтересу Америки. Зате вільно нам старатись переконувати рішаючі чинники що про-українська політика є в інтересі Америки.

Б. Внутрішня наша політика.

Вона має стреміти до сього, щоб скріпити наші сили для діяльности заграничної. З того виходить, що треба вишукувати всі ті способи, які скріпляють нас, а вминати се, що нас руйнує.

Начальний принцип — се роботящість усього народа. Значить, Український Народній Комітет, яко начальна наша орґанізація, мусить все тямити про те, як би весь наш загал заняти загальною працею. Ніколи не дати йому відпочинку, бо злєдачіє і робітник фізичний і умовий, чи там інтеліґент. Коли вийдемо з точки роботящости, то належить передівсім поставити справу проводу. Лише ідейні люди можуть дати приклад і потягнути нарід. Значить: Головна Управа Українського Народнього Комітету мусить складатися з найліпших людий, яких має іміграція і вони мусять так бути угруповані, щоби могли спільно сходитись і спільно давати напрям. Дальше: Мусить бути демократичний дух та вмілість провадити так політику, аби вона одушевляла загал і поривала за собою. Се є тяжка справа.

Способи праці для скріплення сил.

Сила народу залежить:
а. Від просвіти.
б. Від здоровля.
в. Від фінансового розвитку, гроша.

Значить, в тих трох напрямах має йти наша діяльність. Про просьвіту буде реферат пізнійше. Про здоровлє я гадаю лише тут, про ґімнастику, руханку, і Січову Орґанізацію. Кождий відразу зрозуміє, що Січи повинні бути наші, — не чужі народови, не кирпиники. Тому солідарність Січий в народній нашій праці є конечна.

Фінансові справи.

Задача: Щоб гріш наш був усе в українських народніх руках. Ми маємо: а) Дрібних бізнесменів; треба їх зорґанізувати. б) Деякі кооперативи впадають; пробувати посписувати їх та створити може якийсь торговельний союз. в) Позичково-будівельні стоваришення; їх також скликати до купи та заохотити наш нарід до їх закладання. Се дуже важна справа. Треба виготовити до того статути.

2. Запомогові орґанізації: У. Н. Союз, Провидіннє, У. Р. Союз, Народня Поміч. Пробувати скликати спільну анкету, чи не вдалося би створити одного могучого союза.

3. Експортові та імпортові товариства також заслугують на особливу увагу.

4. Банк. Про се буде бесіда пізнійше.

Все те, що я згадав, не дасться зробити відразу, але пробуймо подумати над тим. З висше сказаного виходить, що коли У. Н. Комітет має звернути увагу на сі згадані галузи діяльности, а то просвітнє, фізичне виховання та на економічні справи, то треба відповідно поділити канцелярійні департаменти і дібрати фахових людий. Треба створити:

А. Заграничний відділ.
Б. Внутрішний, а то: а) Просвітний, б. Руханковий, в). Фінансовий.

На всі ті величанські задачі треба мати буджет. Тому треба наперед уложити плян видатків на поодинокі галузи, а опісля шукати способів на покриття тих видатків. Здійснити працю можна лише при помочі усього карного, зорґанізованого громадянства. Тому треба взірцево орґанізувати місцеві У. Н. Комітети.

Панове, се не фантазія коли ми маємо робити роботу. В тій роботі ми найдемо наш обітований край, великий і гарний. Се буде наша духова Вітчина, рідна Україна в наших серцях.

(Дальше буде).

З Канади належить висилати гроші на передплату „Свободи" лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При вимїні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

КРИТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МІСІЇ У ВАШІНҐТОНІ.

Віденський тижневик „Воля" від часу до часу критикує українські місії, порозсилані по столицях вїжних держав провительством Петлюри, за їх нездарність і розтратність народнього гроша. Недавно сей тижневик писав, що коли вислано до Лондону на голову місії лікаря д-ра Стаховського, котрий до політики зовсім був непричасний, то редакція тижневика сама запротестувала проти сього в листі до Петлюри, кажучи, що в таку хвилю, коли в Англії треба спосібного і діяльного українського політика й дипльомата, не слід посилати чоловіка, котрий поза лікарською штукою иншої не знає.

Не меньше важною позицією повинно було правительство Петлюри вважати також свою місію у Вашінґтоні, столиці держави, яка сьогодня приймає так значну участь в політичному і господарському життю Европи. Длятого, коли правительство Петлюри посилало сюди свого посла, то повинно було теж мати на увазі добір відповідних людий.

Газета „Воля" помістила в числі з 21. лютого с. р. допись із Злучених Держав, в якій дописуватель Н. К. каже, що особа д. Юліяна Бачинського не надається на становище голови місії У. Н. Республіки у Вашінґтоні, себто, що правительство Петлюри не подбало дібрати відповідного на се становище чоловіка.

Наша газета не хотіла посунутись в негостинности так далеко, аби робити подібні заміти, одначе з уваги на справу громадського діла і добра иноді треба сказати слово, хотяй би воно було і не знати як прикре і противне засадам гостинности. Длятого тільки містимо отсе, частину дописі віденської „Волі", в якій говориться про українську місію у Вашінґтоні.

Вона звучить:

Переходимо до третього питання — української справи. Треба відразу сказати, що американська політична думка дуже далека від заінтересовання українською справою. Ні в минувшині, ні в сучасности — Американці України не знають. Ні в минувшині, ні в сучасности — вони не стикались у своїх інтересах з Україною, як такою. Вона їм незрозуміла, чужа й далека. Чутки про те, що Америка признає Україну — не мають за собою жадних підстав. Америка признає Україну тоді, коли всі признають. Власне справа так виглядає, як і в усіх инших країнах бувшої Антанти. І коли за останній час в сих країнах трохи побільшився інтерес до України; коли нею зацікавились як протибольшевицьким чинником, то про Америку навіть і сього сказати не можна. Ні в урядових, ні в „королівських", ні в парляментських колах, ні в пресі — ніде немає знаків того, що українська справа набрала якогонебудь значіння, стала-б „злобою дня".

В значній мірі, таке положенне української справи — діло рук українського посла п. Ю. Бачинського. Се типовий український „дипльомат". Ні розуму, ні досвіду, ні знання. Належить він до категорії „мовчазних послів", бо не володіє ані англійською ані французькою мовою, — значить не може безпосередно з необхідними людьми, групами й організаціями розмовляти. Для всяких переговорів — тримає при собі американського адвоката, який в ряди-годи одвідає одну дві канцелярії. Але, не знаючи ані української справи, ані української традиції, ані українських домагань і будучи для всього того цілком сторонною людиною, — він не може — зрозуміло — й „репрезентувати" України.

Вісти, що були уміщені в українській пресі, — нібито п. Бачинський був принятий Ленсінгом, деякими сенаторами й депутатами, мало не самим Вилсоном, — належать до легенд, за які не завинив п. Бачинський. Він ні з ким не бачився і його ніхто не бачив, хоч і сидить він тут вже з серпня минулого року. Правда, є при п. Бачинському „прес-бюро", яким завідує відомий Січинський, але воно, опріч трох невеличких брошурок, видрукованих в англійській мові — ні в чому иншому не виявило життя. Час, протягом якого просидів п. Бачинський в Америці — пропащий час, як пропащі й ті чисельні доляри, які він привіз з собою. Й ті надії, які на нього покладав Народній Комітет, що обєднує 20.000 американських Українців, особливо після гучних промов, виголошених п. Бачинським на зборах Українців в Ню Йорку і Филаделфії, — не виправдалися. Противно, в осередок Народнього Комітету внесено певне розчарованне і незадоволенне.

А се тим більше прикро, що зробити „дещо", хоч в сфері пропаґанди можна. Фінансові американські круги обєктивно признають ту користь, що так Росія, як і особливо Україна, після величезної руїни, що ними пережита, потребують всього. Що в них обох одчиняється широке поле діяльности для американського капіталу. Аби лиш були ґарантії тривкого правопорядку, без якого ніяка будівнича праця не є можливою.

Зацікавити практичних і енергійних Американців економічними перспективами, які стоять перед самостійною Україною, і які потребують великих капіталів для свого здійснення — можна. Тим більше, що на такий випадок з архіву похованого Вилсона можна витягнути славнозвісні пакти, поміж них знайти той, який і говорить про самоозначенне народів.

Але для сього — треба не п. Бачинського, а инших людий, що більш одповідали-б всій американській державній структурі. У всякім разі, людий, які робили-б, а не безглуздо проживали-б народні гроші.

ВЕЛИКАНСЬКА ПРАЦЯ— МАЛИЙ ФОНД.

(Під розвагу приятелям і ворогам У. Н. К.).

Чи дійсно Український Народній Комітет видав так много гроший на українську політичну пропаганду, що „добрі люди" уважають за відповідне кидати громом на нього?

Як сказано вже, Комітет перебрав на себе великанську працю: політичну оборону української справи в Америці. Хто не доцінняв або не доцінює ваги народньої справи, той може уважати, що сума, яку він зібрав на постійну і енерґічну працю в тім напрямі є завелика. Однак критичні обсерватори положення української справи будуть дивуватись, як можна було вдійсности попровадити таку велику працю за так малі фонди? Як можна було поправити за один рік те, що роками руйнувалось?

А прецінь — Комітет протягом першого року свого істнування умів зробити для української справи в політичнім світі те, чого не могли або не хотіли передтим зробити инші подібні організації. Комітет потрафив заінтересувати українською справою впливових Американців, і не лише заінтересувати, але потрафив також втягнути їх до участи в активній роботі для добра української справи. Рік тому американські приятелі України були, з малими виїмками, лише пасивними обсерваторами українського руху, — нині, як сказано, велике число поважних мужів американської суспільности є активними учасниками нашого руху.

Кождий признає, що не мало заходів треба посвятити, щоби видних людий притягнути на свою сторону. У многих случаях за поміч треба заплатити. Инші народи, що не мали подостатком своїх сил, здобули свою свободу при помочи чужих приятелів, і за ту поміч вони заплатили. Инші платили і платять грубше ніж ми. Се лише в нас так водиться ще, що бажаємо волі, самі в тім напрямі нїщо не робимо, лиш тішимось коли хтось другий для нас робить, але кривимось коли приходиться платити другому за роботу. Се факт! Ми інстинктовно бажаємо волі, але крутимось і вертимося та хочемо, щоб за неї як найменьше заплатити.

На оборону і на пропаганду української справи У. Н. Комітет видав малу суму. Тому видав мало, що мало зібрав. Литовців у Злучених Державах начисляють меньше ніж Українців з Галичини й Буковини, але коли Українці зложили на оборону Галичини около 100.000 долярів, то Литовці зложили понад 500.000 долярів. Литовці зібрали більше жертв, більше гроший призначили на оборону литовської справи, і очевидно — їх справа осягнула красші результати, ніж наша. Се самозрозуміле! Литовці, хоч їх меньше ніж нас, є більше патріотичні, більше жертволюбиві, більше вирозумілі. Колиб У. Н. Комітет був зібрав 500.000 долярів на оборону Галичини і пустив сю суму на оборону Галичини, його булиб збирались окамінувати. А в Литовців справа мається инакше. Литовці розуміють, що давали жертви на оборону Литви і ті жертви Литовська Народня Рада може уживати там, де литовська справа вимагає, і стільки, скільки потрібно. Декотрі Українці знова складали гроші на оборону Галичини, а тепер хотілиб бачити, щоб ті гроші були в банку...

За малу суму гроший У. Н. Комітет потрафив постаратись о свій власний дім. Сей дім став костию в горлі „добрих людий" і вони кричать, що Комітет поповнив злочин, купивши сей дім. Свої „добрі люди" нарікають на купно дому, а чужинці дивляться инакше на сю справу. Дім, коли принесе що, то лише зиск. Комітет для своєї акції потребував мати більшу канцелярію, Інформаційне Бюро, Американсько-Українське Бюро і друкарню.

А що каже будучність? Кождий розсудний чоловік добачить в купні дому користь, а лише ті що не знають яку вартість має своя власність, — добачать в купні дому шкоду.

Український Народній Комітет провадить два інформаційні бюра, одно в Ню Йорку, друге у Вашинґтоні. Вашинґтонське бюро служить для подавання інформацій головному бюру в Ню Йорку. Як радіють лиця наших людий, коли вони майже кождого тижня, а то декуди численійше, читають щонебудь прихильного у своїй місцевій газеті про Україну. Сю статтю, чи новинку подало Інформаційне Бюро У. Н. Комітету. З Комітету виходять кілька разів на тиждень тисячі листів до редакцій англійських газет у Злучених Державах. Знова кождого тижня до інформаційного бюра приходять сотки і тисячі вирізків з англійських газет, які помістили комунікати У. Н. Комітету. Усі ті заходи вимагають праці і труду, а за труд і працю треба платити. Всьо вимагає коштів. Однак годі здається зважати на кошти, хочби вони були і великі, коли за них осягається бажану ціль. А інформаційне бюро осягає свою ціль, бо тисячі вирізків із соток англійських газет свідчать, що міліони Американців, котрі доси про нас і не чували, мають нагоду довідуватись про український нарід, про його рух і змагання впрост через нас самих, а не через ворогів. Українська іміграція зробила один великий блуд, а іменно — що скорше передтим не постаралась поінформувати про нас американську публичну опінію.

Усьо, що можна було зробити передтим, і що треба робити тепер, впало на плечі Комітету. Щоб усі перешкоди побороти, треба було незвичайно видатної енерґії, треба було за один рік зробити те, чого не зроблено за двайцять пять; треба було направити за один рік те, що зруйновано протягом кількох останніх літ суспільної анархії на іміґрації. А при тім усім треба суспільности тямити, що руйнованне не пожирає стільки труду і праці, що будованне. Здеморалізувати нарід потрафили всякі очайдухи, але Комітетови припало у спадку направити суспільну мораль, випровадити людий із зневіри і натомісць влляти в їх серця віру в боротьбу і побіду.

Очайдухи протратили тисячі долярів на одинoку боротьбу з немилими їм людьми, а Комітет мав до розпорядимости кілька тисяч долярів більше на корисну роботу. За тисячі долярів „одні" потрафили деморалізувати нарід, а Комітет робив крім народньої ще й ту вдячну роботу, що усував деморалізацію.

Провінціонал.

М. Багриновський.

З ПРИВОДУ ЛИСТА Д. ВИННИЧЕНКА.

Лист д. Винниченка в числі 3-тім часописи „Боротьба" (20. січня 1920 р.) викликує сумне почутте. І сумно не те, що шановний і видатний письменник зрадив свої попередні погляди і перекинувся до иншого табору діячів, а сумно те, що наша молода українська соціял-демократія втратила одного із своїх провідників, бо хотяй д. Винниченко може і буде заявляти й далі про свій марксизм, але, вибачте, з його листом ніяк не звяжеш матеріялістичного розуміння історії. І дійсно, для марксизму аксіомою вважається, що в сучасний момент нового розбрату і розвалу капіталістичного устрою не може бути і мови про істнованне готового ґрунту для останньої „рішучої й острої боротьби з буржуазним ладом" і до переходу в иншу висшу форму орґанізації життя.

Що пише д. Винниченко?

Він доходить до висновку, що красшою формою державности для України є „форма радянської влади" — большевизм. Як засада у нього підкреслюється, що в „кожній країні, де відбувається острий процес революції, форми радянської влади необхідні", і що коли революція розівється і дійде до рішучої отвертої й острої боротьби з істнуючим буржуазним ладом, — вона необхідно прийде до большевизму.

Тут я котів би спитатись шановного письменника, на яких саме фактах він опирається, **коли на Україні бачить сю останню, рішучу боротьбу з буржуазним ладом?**

Треба бути великим фантастом, щоб боротьбу проти ріжних чужоземних завойовників і грабіжників змішувати з „рішучою боротьбою з буржуазним ладом". Треба цілком не розуміти не тільки істоти нашого селянського народу, який є масою з дрібнобуржуазною вдачею, але не знати його життя на протязі всього минулого року, не знати, що він жене від себе в однаковій мірі і Денікіна і большевиків, — як імперіялістів, що приходять до нього з методами насильства; не знати того, що український народ хоче задержання у себе власности на землю і спокою із тим, що ґарантує можливість використувати се право власности на землю. Чудно тут розмовляти про якийсь острий процес революції, коли се просто самозабезпеченне і самоохорона від навали зовні.

Ще більш чудно сю боротьбу українського народу толкувати як рішучу останню боротьбу з буржуазним ладом, — бо буржуазний лад, як форма певної організації господарського життя, не кладе в сучасний момент того тягару на українське робітництво і селянство, який дає почин революційности. А коли нема сього почину, коли нема явищ заостреної клясової боротьби; коли 90% українського народу не веде клясової боротьби, а лише жене всіх, хто перешкаджає йому володіти і користуватись землею, то при сих умовах треба дійсно вірити в якусь тривалість революції, щоб бачити в сей час на Україні „поглибленне революції" в розумінню рішучої або останньої боротьби з буржуазним ладом.

Слід зупинитись тут ще на одній „дрібниці". У своїй орієнтації на Савєтську Росію д. Винниченко каже, що вона нам давала змогу створити і затвердити нашу державність. Факти плачуть від такого припущення. Ся думка, після всіх відомостий з України, резолюцій і декларацій большевиків — штовхає нас, власне кажучи, навіть не на федерацію з Московщиною, а на автономію, бо як инакше кваліфікувати державний устрій України, котра в головних рисах свого життя підлягати-ме Росії (одні фінанси, армія, шляхи, почта. — Диви, резолюцію У. К. Р. К. П., заяву Затонського і инш.).

Ганебними негідними ми завсіди вважали погляди „малоросів" на злуку і підлеглість України Московщині. Що-ж, виявляється, що врешті не така вже ріжниця між нашими занадто лівими і правими.

(„Воля).

В УКРАЇНСЬКОМУ ЛЬВОВІ.

В нападеному українському Львові розвелися під „копцом унії любельскей" польські орли (не осли), які старий порозбйоровий оржел хоче розгніздити і розмножити по цілій Галицькій Україні.

Се кодло ледви кашлає, а вже лізло би „здобиваць креси".

Але на скелі Високого Замку стоїть український лев і жде слушної хвилі, аби зробити порядок зналізлим кодлом.

ПОЛОЖЕННЄ В ТЕПЕРІШНІЙ ПОЛЬЩІ.

— Для мене найважнішою річю являлося, у даний момент, питання валюти. Як знаєте, се справа, яка тягнеться у Польщі вже дуже довго. Б. міністр фінасів Білінський, сам діловита і досвідна людина, бачив виразно, що всякі пляни про збудування власної повновартної польської валюти на золотій, франковій основі — як про се широко говорилося для публики — є річю, принаймні на найблищу пору, цілком виключеною. Ні політичне, ні господарське, ні внутрішне, ні — вкінці —міжнародне положення Польщі не є сего роду, аби могла бути мова про серіозну реформу валюти. Тому він хотів принаймні деякий час опертися на менче вартній, австрійській, нестемпльованій валюті. Для сеї цїли хотів він вжити ваших, оебто українських скарбів, якими ви не хотіли чи не вміли господарити, отже нафту. Білінський думав продати заграниці нафти за 2 міліярди нестемпльованих австрійських корон, яких курс за границею — як знаєте — дуже низький і з огляду на факт, що в порівнанню до цілком безвартної маркової валюти, коронова валюта, всеж таки має куди більшу внутрішно — обігову вартість, при її помочі деякий час обганяти великі внутрішні видатки держави. Щойно після стабілізації відносини і загального курсу польської валюти, хотів він приступити до серіозної реформи. Крім сього старався він шляхом відомих 10. заповідей припинити божевільне марнотравство публичного гроша, яке в Польщі розпаношилося. Та сей плян не удався Головно вшехпольська партія підняла отвертим і скритим штихом проти мін. Білінського хрестоносний похід, довела до конфлікту з през. Падеревським і в консеквенції мін. Білінський подався до димісії. Новий міністер фінансів, Ґрабський, перевів свою реформу валюти в сей спосіб, що цілковито скасував обіг нестемпльованими коронами, а на їх місце пустив польські марки. Реляцію при вимінї- устално в пропорції 100:70, себто за 142.80 нестемпльованих австр. корон виплачувано людям 100 марок польських. Можна уявити собі, яку ворохобню викликав сей розпорядок в Польщі Правительство у Варшаві сподівалося, що сим способом прийде у посідання нестемпльованих корон Тимчасом результат був якраз противний. Бо при заплатах приватним одиницям, ніхто не приймає польських гроший, а домагається гроший старих „цісарських" На торзі, по селах жаден селянин польських марок не приймає. Зате публичні державні оплати і такси (податки, зелізниця, почта і т. д.) на вискоки полагоджується в марках, яких всюди повно і які за нестемпльовані корони на покутних біржах дістати легко. І вийшло таке, що держава далі не має корон, а вони поховалися у карманах населення. Зате ціни на продукти підскочили відразу у двоє Одним словом, панує повний хаос і недовіря. Конфлікти у нутрі заострюються.

— Як представляється польська армія.

— Без пересади можна сказати, що польська армія пережерта більшовизмом у 90% Головно більшовицький рух поширений серед частин із Королівства, опісля серед галицьких частин так, що Познанщина держиться ще найкраще. Се благодатні наслідки „німецького режиму". У звязку з більшовицькою небезпекою зістала росписана мобілізація 2-ох наймолодших річників, але тільки на території включно по Сян. Дальше на Схід не дозволила рекрутувати, як мені казала, коаліція. Але наспівші новобранці втікають домів масово. Поведення офіцирів брутальне і визиваюче. Крім сього має бути переведена додаткова мобілізація старших річників. Більшовицька література поширюється в Польщі дуже сильно. У всіх поїздах можна завважати десятки дезертирів, які з крісом на плечах повтікали з фронту, нападають на ваґони, викидають подорожних, самі садовляться туди і при сім відкрито відгрожуються польській інтелїґенції, священству, шляхті і офіцирам. Панує загальне переконання, що концентричного атаку більшовиків, Польща не видержить.

— Яка теперішна польська адміністрація?

— Адміністрація цілком недописує. Мимохіть приходить на память стара правда про „польську господарку". Компетенція урядів не розграничена як слід і згого виникають постійні конфлікти та негодування. Кожен хоче другому росказувати. Заскорузлий бюрократизм запанував у всіх урядах Справ не полагоджується, а урядники уважають своє бюрове заняття здебільшого як приємну розривку. Сторони можуть ждати. При сім страшенна брутальна некультурність у поведенню з людьми обурює всіх.

Корупція гірша, чим за царських часів. За гроші усе можна зробити. Я певний, що якби ви — Українці мали гроші, ви моглиб видобути з польських тюрем всіх ваших полонених і інтернований. Пропадають по дорозі посилки, ваґони, та навіть цілі поїзди. Я говорив з урядниками зелізничими, що приділені на литовських областях біля Вильна і вони заявляли цілком щиро, що мусять так поступати, бо переконані, що Польща не удержится, а в них жінки і діти, отж емають обовязок заосмотритися як слід на „чорну годину."

— Яке теперішне польське правительство?

— Про Падеревського всі під кінець говорили самі найгірші річи. Оповідали що подібно, як загал — займається паскарством і темними трансакціями. Головне слово за його влади мала жінка Падеревського, яка отворила своє широке серце головно для своїх прибічників і офіцирів. Про сі скандали розказувала собі ціла Варашава цілком відкрито. Тепер премієром Скульський, аптикар з Лодзі, але впливу жадного не має. Головне слово все ще по стороні вшехполяків і клерикалів.

— А чи наступила зміна у відношенню до Українців?

— Маю враження, що Поляки з уваги на наближаючуся небезпеку зі Сходу, хотілиби зачати говорити з Українцями. Мимо сего, думаю, що до переговорів не прийде, бо Поляки рішучо стоять при своїх широких анексійних плянах. Деяких інтернованих пущено вже на волю, але натомість прийшли нові арештування. Полонині всі ще сидять в заперті. Я бачив їх в Лодзі при земних роботах. Їх зиглял страшний. Се ходячі трупи. У Варшаві є от. Петлюра і його місія. Ведуть якісь таємні переговори, про які урядовці з мін. закордонних справ мені розказуврли з іронічними усмішками на устах. Покищо запомогла Україна Польщу українським цукром, якого всюди доволі. Казали мені також, що Поляки вивезли богато збіжа і муки з України. Мимо того одначе, апровізація Польщі забезпечена тільки до мая. Що буде далі, ніхто не знає. Зате у Варшаві дістнете по наскарських найбільше люксусове печиво. Познанщина цілковито відгороджена і становить для себе окрему державу і державі.

— Яка Ваша загальна думка про будуччину Польщі?

— Моя думак така. Якщо Польща малаб супокій, то вона мимо всього таки удержалабся. Але з уваги на конфіґурацію відносин на Сході, в центральній Европі і непевної постави Німеччини, скорше чи пізніще мусить прийти до катастрофи Вшехполяки вже заздалегідь бігають на сей випадок біля Росії.

— А як уложаться відносини на Сході?

— Маю враження, що поверне стара Росія але перебудована на федеративних основах. І що упорядкує Росію Німеччина. Та чи воно скоро наступить, годі сказати. Се буде залежати головно від відносин у нутрі анганти. В кождім разі теперішний 1920-ий рік принесе напевно ще богато великих і основних змін на Сході Европи.

В кождій українській хаті повинно находитись часопись „Свобода".

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Тов. др. Йосиф Мантель, В четвер, дня 5. січня помер наслідком пятнистого тифу тов. др. Й. Мантель. Покійний, визначний член П. П. С., предсідатель місцевої Каси хорих, рідний міста Перемишля, відограв в життю перемиського пролетаріяту визначну ролю. Похорони відбулися при великому здвизі перемиського робітництва.

Оля Стецяк, жінка кандидата адвокатури, померла дня 27. січня 1920 р. в 31. році життя. Похорон відбувся в Добромилі 29. січня.

Вінкентий Яворський, надсовітник Найвисшого Краєвого Суду в Сараєві, помер нагло 1. січня 1920. р. Покійний, який вже кілька десяток літ працював далеко від рідної землі між чужими, все незвичайно інтересувався долею рідного краю, а останній зворот в справі Галичини поділав на нього дуже пригноблюючо та причинився до його несподіваної смерти. Все своє майно около 40 тисяч корон, призначив Покійний, який був бездітним вдівцем, на українські культурні цїли. Делегати „Наукового Тов. ім. Шевченка" і „Просвіти" у Львові мають близше означити ціль фондації — в першій лінії на школи. Екзекуторами завіщання іменував Покійний д-ра Михайла Зобкова зі Сараєва і Сидора Британа зі Львова. В. Й. П.

ЧЕРВОНА УКРАЇНА.

Інтервю зі Затонським.

Київ, 13. І. В розмові з сотрудником Роста член Всеукраїнського революційного комітета Затонський заявив: „Після погрому Денікіна совітська власть мусить звернути увагу на Поляків, що під напором антанти зачинають проявляти активність. Одначе шляхта не використала моменту і внедовзі наступить ліквідація польських панів на просторі України і Білоруси. Безумовно більше поважну небезпеку уявляють собою банди Махна, котрого проголошено поза законом. Малі відділи махнівців на спілку з петлюрівцями і другими грабіжниками бродять в других уїздах України. З ліквідацією головного фронту необхідно треба вилучити значні сили і ґарнізони для очищення з означених місцевостий з всяких банд і иншої нечисти. Конче треба також поставити конець дезорганізації власти, чим покористовуються спекулянти. Совітська власть не думає жартувати. Вона проведе свої домагання в житте хоч би найсуворійшими мірами, а таксамо доконечно проведе і свою економічну політику.

Вільна торговля завела. Не дивлячись на вільний довіз, ціни на хліб підвисшуються. Також і кооперативи являються спекулятивними орґанізаціями. Вільна торговля унеможливлює маґазиновання і розділ продуктів на місцях. Сьому поставиться конець. Необхідно налаштувати підвіз хліба і розділ його за посередництвом фабрично-заводських комітетів. Тільки таким чином вдасться заосмотрити населеннє в хліб.

На міжпартійнім фронті положеннє дуже неясне. Боротьбісти своєю політикою давали в дійсности моральне оправданнє Заринщині. Їх гасло про окрему українську червону армію для нас не до принятття. Без сумніву — боротьбісти не мали контр-революційних намірів, вони тільки не добачили наслідків своїх гасел. Після горячої полеміки і цілої низки переговорів боротьбісти підписали умову. Вони зовсім переканалися в добросовісности наших намірів. Небезпека непорозумінь виключена. В практичній праці не грозить небезпека терть з боротьбістами, які працюють в повнім контакті з нами.

Нахил до комунізму дається завважати і в инших партій. По одержаним вісткам Винниченко також орґанізує комуністичну партію. Істнують незалежні комуністи. Взагалі можна запримітити повне банкротство дрібно-буржуазної ідеольоґії і побіда пролетарських кличів обезпечення".

ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЄ ЯК ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.

Один з польських суспільних педаґоґів у своїй книжці п. н. „Начерк національного виховання" говорить, що „політична залежність є небезпечною школою для народнього характеру і як треває довший час, може викарбувати на ньому дуже глибокі сліди"). Велика правда криється в сих словах. І хиба ніхто инший, як український народ відчуває дуже добре правду сих слів. Крім всяких лихих наслідків моральної вартости, витратив він кількакратно ріжні верстви й свої суспільні стани на користь того народу, в котрого залежність він попав. Та остаточно можнаби перетерпіти втрату кількох маґнатських родів, що стали ренеґатами для панської ласки. Історія життя і культури нашого народу поучила нас, що український народ, без них остоявся, розвинувся і сьогодні стає в перші ряди борців за найбільше демократичний державний устрій.

Як довго боротьба треває, так довго цілий народ неначе те зелізо в горнилі твердне і сталиться. Позбувається ріжних лихих прикмет, пізнає вагу спільноти, думає сам про себе, виявляє із себе повну самодіяльність і самостійність у своїх вчинках.

Та не кожда боротьба приносить зараз бажані овочі, так і боротьба за нашу державну самостійність ще не порішилася. Наразі наш народ почетвертований. Угорська Україна як автоний. Угорська Україна як автономна частина чехо-словацької держави, Українці на Буковині і Бесарабії підпали під румунську владу. Галичина і великі частини Поділля, Волині, ціла Холмщина і Підляше перейшли під польську адміністрацію. А судьба східної України ще не порішена. На всякий случай треба замітити, що якби прийшлося в такому стані остати довше, то наш нарід присуджений на те, щоби не мати можности кермувати своєю судьбою. Про його потреби, його власну управу, його становище в світі, його заграничну політику будуть думати инші, а суспільність стане затрачувати згодом знання правління собою.

Судьба Галичини ще не порішена. Нависла над нею найбільша гроза „автономії". А вже польські часописи закликають український народ до льояльности. Справді дивні ті поклики, тим більше, що виходять вони із тої суспільности, яка виробила зовсім инший ідеал льояльности, чим той, який поручає українському народови.

Український нарід не зліплений з иншої глини як польський. Для його народньої душі важні ті самі права, що для польської. І коли польські педаґоґічні круги заявляють отверто, що оказування себе „добрими горожанами австрійської держави" крило „народні небезпеки", то такі самі народні небезпеки грозять українському народови. Правда, у Поляків „численно напевно, що польська сусупільність омине лихі національні наслідки завдяки могучости свого патріотизму"). Всеж таки мусимо признати, що хоч Поляки не завелися у своїм сподіванню, то того рода виховання суспільности є анормальне, кривить душу і не дає можности мати віри яким небудь запевненням, що нарід так вихований додержить принятих н себе зобовязнь. Хвилеві користи не заступлять викривленого національного характеру.

Тому наш нарід мусить ясно й отверто стояти й на будуче при стягови, що його видвигнув в часі останньої боротьби, а тим стягом власна державність і повне зєдинення усіх українських земель в одно державне тіло. Держачи високо, непохитно й послідовно отсей стяг не можемо допустити до кривлення душ нашого народу, не дамо повести себе на ніякі сподіваний й обіцянки, які нічого не дають. А навіть якби давали, то будуть се хиба „данайські дари" прибрані то в ту, то в иншу шату, більше або менше милу для нашого ока. Буде се або чар „вищої культури", або „свідомість вступання на вищі щаблі", або будуть се насильні проби зводження числа українського населення до меншости не тільки якостевої, але й скількостевої.

Для нас неважна психіка Поляка у Варшаві або Познаню, хоч і там повстало сто варишення „для оборони східних кресів". Ми мусимо числитися з настроями, голосами, психікою Поляків, що живуть в Галичині. Серед них переважає лише одна думка, а саме думка не допустити ніяким способом до голосу Українців, всіми способами подавити їх, бо се інтерес вічнини того вимага;. Коли перед двома роками відбувалися у Львові відчити польських педаґоґів і учителів на тему національного виховання, то всі, крім одного священика одобрили становище прелеґента, який висказав східуючі слова: „Що шкідливе для нашої суспільности, повинні ми поборювати цілою силою, яку лише, маємо, хочби насилуючи загально-людські почування — коли такі істнують фактично. Толеранція можлива лише там тільки, де ніщо не ґрозить добру вітчини. Ненависть ворогів є отже оправдана; признати її мусимо хочби тому, щоби не грішити утопівмом супроти фактичного стану річей". „Коли Бог на першому місці поставив вітчину, то ми повинні посвятити для неї все, що маємо і для її добра затратити всіх і себе, як покажеться потреба". „Етик народнього костела повинна поставити на чолі катехізму засаду: „Кожде діло для добра вічини — походить від Бога, отже є добре". Він жадає чинних проявів ненависти, „як вона не має остати без слідним, субєктивним, хвилевим настроєм").

Проголошені тут зсади примінюється вповні до краінців, бо Українці се вороги „вітчини". Так лише можемо пояснити собі поведення шкільних властий супроти Українців-учителів, яким закидувано „вороже відношення до польської народности". На тому становищі стоять всякі комітети „оборони народовий", всякі регабілітаційні комісії, всякі комітети „урядників з академічним образуванням" і т. д.

Розглядаючи отсе усе, бачимо, що одинокий вихід із положення, повне довіре у власні сили й у власну вартість і розвиток послідовної праці над тим, щоби витворити з нашого народу — нарід, зложений з людий, що їх у кождій хвилині можна до всего зужиткувати, отбто нарід ужиточних людий. В хлопця і дівчинку, молодця, мущину, жінку і старця впоювати і їх призвичаювати, щоби на службу суспільного і народнього інтересу поставити не лише свою думку і почування, але кождий свій чин. Отсе витворення спільної радости чину, се як каже Кершенштайнер, є підставою народнього виховання, бо виховати себе позволять лише ті люде, яким життя являеться вартним того, щоби жити.

Громадянське виховання змагає до того, щоби кожда одиниця сповняла свої завдання не лише для себе самої, лише для того, що сього вимагає інтерес народу. Так поведене виховання осягне другий важний ідеал, а саме суспільної відповідальности за свою працю і свої вчинки.

До повного переводення такого виховання не мусить бути зараз власна держава, У тім ціла річ, уміти повести справою так, щоби навіть при зовсім некорисних умовах для виховання народу до державного народу, свою мету осягнути.

Не маємо на разі держави. Не зможемо викресати загально патріотичних і традиційно льояльних заяв супроти держави, бо її нема. Ізза того прийдеться нам місце абстрактного поняття держави поставити сам народ, а державно-творчий наш дух мусить проявитися у добуттю для кождої одиниці економічної незалежности, у поданню кождому Українцеви і Українці його варстату праці, у найсильніщому витворенню життевої спільности і суспільної відповідальности за кождий свій вчинок і за судьбу всіх членів народа, у найширше розвиненій суспільній опиці над матеріяльним і духово-культурним та ґіґієнічно-санітарним станом всіх одиниць приналежних до нашого народа.

Отсі завдання становитимуть противагу розшалілих місцями партійних спорів і пристрастей, а поставлять ясно перед очі ту ціль важку й єдину: Вільну, незалежну Україну, во виду якої мусять замовкнутиі партійні спори.

М. Галущинський.

(„Вперед").

ЗА ЗБРУЧЕМ.

Передпарлямент України. — Арешт Ради народніх міністрів.

Каменець, 14. лютого, 1920.

Окупаційні власти доконали арештовань в Камянці над українськими міністрами і визначними діячами. В ночі з 11. на 12. лютого арештовано цілу Раду народніх міністрів (не комплєтну, бо деякі міністри перебувають за кордоном), що під сю пору радила в Каменці над важними державними справами. Перш усього займалася Рада міністрів законопроєктом про верховну владу і про скликанне тимчасового законодатного тіла (передпарляменту), якому в день його зібрання теперішня верховна влада і правительство мають передати свої повновласти. Передпарлямент покличе голову держави (президента республіки) і нове правительство. Законодатне тіло малоб зійтися найпізнійше 1. травня (мая) 1920. на території, обнятій окупацією. Перший склад передпарляменту має бути вирішений на основі згоди з українськими політичними і громадськими колами, що вже обєдналися в Українську Національну Раду. В склад сеї Ради входять такі українські партії: 1) Наддніпрянщини: а) соціялісти-революціонери, б) соціялісти-федералісти, в) соціялісти-самостійники, г) хлібороби-демократи, г) народня партія, д) народні республіканці; 2) Наддністрянщини: а) трудова партія, б) радикали і в) соціяльні-демократи; вкінці входять іще представники самоврядовання, українських культурних, наукових і науково-професійних організацій Наддніпрянщини. В Раду увійшли були теж представники наддніпрянських соціяльних демократів, які й брали в ній участь до приїзду міністрів Андрія Лівицького і Осипа Безпалка з Варшави. Сим останнім це на руку було критичне відношенне Ради до гол. отамана Петлюри і ого варшавських вискоків з відомим актом з 2. грудня 1919. Вони бачучи однодушне опозиційне становище Ради (а входять там найвиднійші українські політики; більшість в Раді мають тзв. поміркованні елементи) намовили своїх партійних товаришів з Наддніпрянщини до сецесії з Ради, в якій одначе остали галицькі соціяльні демократи.

Цілию Української Національної Ради є допомога українському правительству в державнім будівництві самостійної і суверенної Української Народньої Республіки на основах широкого демократизму і парляментаризму, а до її голосу прислухується вже нині ціла широка Україна. Одною з основних задач Ради є зединенне всіх українських етнографічнихних земель в одну суверенну державну цілість на підставі Права Нації, або тзв. Вілсонівських тез.

Коли окупаційна влада в Каменці, запрошена тимчасово обсадити Поділле за згодою г. от. Петлюри, довідалася, що Рада народніх міністрів хоче остаточно зліквідувати своє дотеперішне самодержавство та покликати до життя контрольне і законодатне тіло, постановила виступити чинно проти міністрів і деяких невигідних собі громадських діячів. Розпочаті репресії змоглися після приїзду в Каменець (9. лютого) генерального комісаря волинсько-подільської землі, бувш. міністра Мінкевича. Сей подільський поміщик зажадав, щоби українські міністри перші зложили йому чолобитно. До нього поїхав тільки головноуповноважений У. Н. Р. міністер віроісповідань, ректор університету Іван Огієнко. Обиджений тим, що не прибули до нього инші члени Ради міністрів, видав приказ увязнення.

Пізним вечером 11. лютого війско і жандармерія під проводом офіцерів окружили сильним кордоном мешкання, зглядно доми, де мешкали поодинокі міністри і діячі. До мешкання увійшли жандарми і війско під проводом офіцерів, які й заявили, що на приказ своєї влади арештують даного міністра чи діяча, та оставляють їх дома під військовою вартою аж до дальшого зарядження.

Тої ночі заарештовано: президента міністрів і міністра внутрішних справ проф. Ісаака Мазепу, міністра судівництва і керуючого міністерством закордонних справ Андрія Лівицького (голову варшав. дипльоматичної місії), міністра віроісповідань, ректора університету проф. Івана Огієнка і міністра праці Осипа Безпалка, а також визначного політичного діяча, бувш. державного секретаря — адвоката Михайла Корчинського і генерала-інжініра Івана Кобзу. Остайнього, пробуваючого в Каменці, члена Ради міністрів, — міністра народнього господарства інж. Шадлуна не віднайдено і тому його не арештовано. Дня 12. с. м. зявилися в університетськім будинку жандарми і польові агенти; заарештовано деяких студентів.

Арешт Ради міністрів викликав в місті надзвичайне вражіннє. Найбільшою сенсацією було видовище, коли 12. с. м. год. 12. дня офіцер з жандармами з жандармами з витягненими револьверами гнав найлюднійшими улицями міста міністра Андрія Лівицького. Малося вражінне, що гонять в тюрму найбільш небезпечного вломника. А се тільки з такою небувалою „парадою" ведено міністра У. Н. Р. до генер. комісаря волинсько-подільських кресів п. Мінкевича. Гірка доля болючо закпила собі з мін. Лівицького за се, що якраз він намагався зрезигнувати в користь Польщі із західних просторів українських земель та віддати в чужу кормигу 8 мілїонів українського населення.

Арешт міністрів тривав більше доби. Опісля їх, як і п. Корчинського, звільнено за зложеннем святочного приречення, що не виїдуть з Каменця. До хвилі писання сього листа (14. м. м.) під арештом остає тільки генерал Кобза, один з найвиднійших українських діячів з Полтавщини.

Б. Г.

(„Гр. Думка").

УКРАЇНА ПРЕДЛОЖИЛА МИР СОВІТСЬКІЙ РОСІЇ?

„Варшавское Слово" з 14. м. м. подає:

Париж, 13. 2. З Букарешту доносять про мирові предложення України совітському правительству.

1) Росія признає незалежність України і її демократичний устрій.

2) Україна допускає легальне істнованне української комуністичної партії, одначе під умовою, що ся партія зрезигнує з монополю на власть.

3) Росія признає невтральність України.

4) Диктатор Київа Раковський подасться до димісії, а його місце займе правительство назначене Українцями, пр. правительство Мазепи.

5) Відновлений буде товарообмін між Україною і Росією.

(Згадка про Раковського, який не є тепер ніяким диктатором Київа, каже ставитися до поданої вістки дуже обережно).

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВНИХ ТОВАРИСТВ.

Відпоручники українських кооператив для заграниці одержали недавно від центральних комітетів ось яку депешу:

Денники оголосили постанову Найвисшої Ради в справі обнови товарообміну з давною Росією, з відданнем монополю на сі трансакції московським кооперативам; супроти сього уповажнюємо Вас заявити Найвисшій Раді від українських кооператив, що відпоручники московських кооператив не можуть заступати тих кооператив давньої Росії. Українські кооперативи творять стовариშення зовсім самостійні та сильно зорганізовані, без ніякої звязи з московськими кооперативами, які теж і не мають ніякого органу на Україні ні до розділювання товарів ні до збирання сирівців. Українські кооперативи можуть обезпечити торговельні взаємини просто без ніякого посередництва і можуть піднятися розділу поживи за виміняну мануфактуру виключно через своїх повновласників на Україні.

Віддаючи торговельний монополь московським кооперативам Найвисша Рада занимає становище неслушне і остільки дивне, що українські кооперативи заступають велику економічну силу богато вивінувану і спосібну до праці, що треба мати конче на тямці в торговлі з Україною. Українські кооперативи прямують до самостійного економічного розвитку в інтересі населення і до навязання торговлі з заграницею. В проєктованій виміні товарів населенне України не може бути помічним безпосередно лише через свої кооперативи, які є зовсім ріжні від московських.

Не маючи спромоги навязати лично звязок з краями антанти, просимо Вас подати до відома Найвисшої Ради і преси сей наш протест і сі наші бажання перед нашим можливим приїздом у Париж.

Система українських кооператив обіймає 20 мілїонів населення і числить 20.000 кооператив згуртованих в союзи і централі.

За Дніпросоюз — Сербиненко Филипович. За Украінобанк — Перепелиця. За Союз централь — Голович.

FAREWELL TO THE UKRAINIAN CHOIR.

On Thursday last the Ukrainian Choir gave their farewell concert at Queen's Hall. Their audience showed even greater enthusiasm and appreciation than at the previous concerts given by these unique singers. The concert was given in aid of St. Dunstan's.

To-day (Friday(they are giving a concert at King's College, the proceeds of which will go, by the special request of the Choir, to the College War Memorial.

On Sunday next, the 29th instant, the Choir will sing in the Chiswick Empire in aid of the War Seal Foundation.

During their short stay in London, the Ukrainian Choir have given a number of concerts, one being in the East-end where they met with a tremendous reception from the audience, who consisted chiefly of Jewish emigrants from the Ukraine.

The Choir undoubtedly leave a good impression behind them, both in respect of their musical genius and their generosity. Early next week they are leaving this country for Italy. We wish them God-speed, and hope they will visit us again in the near future.

ЗАМКНЕНЄ РАХУНКІВ

ТОВ. НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ (THE NATIONAL SUPPLY COMPANY, Inc.), В НЮ БРІТЕЙН, КОНН., ЗА РІК 1919.

Українська торговельна спілка Тов. Народної Торговлі (THE NATIONAL SUPPLY COMPANY, Inc.), в Ню Брітейн, Конн., числила з днем 31. грудня 1919 р. 12 власних шторів і пекарню.

Штори находять ся в слідуючих місцевостях: Ню Брітен, Конн.; Брістол, Конн. (штор і пекарня); Ансонія, Конн.; Шелтон, Конн.; Гартфорд, Конн.; Ню Гейвен, Конн. (2 штори); Картерет, Н. Дж.; Колчестер, Конн.; Бруклин, Н. Й.; Кром, Н. Дж.; Дерби, Конн.

Спілка, хоч зорганізована в 1917 р., розпочала свою діяльність на ширшу скалю доперва в 1919 році, поширюючи організаційну діяльність на місцевости инших стейтів. Спілка має намір в найблизшім часі уладити гуртівний склад, який доставляв би товар для своїх шторів.

Урядове замкнене рахунків з днем 31. грудня 1919 р. представляєть ся, як слідує:

БІЛЯНС ЗА РІК 1919:

Стан чинний:

Готівка	3.835.60
Недвижимости (праперти)	101.768.50
Засіб товарів по ціні купна	34.495.40
Довжники за товар	14.112.39
Інвентар (уладжене)	33.614.27
Депозити	168.00
	187.994.16

Стан довжний:

Шери	49.250.00
Позички і кавції	39.774.00
Моргечі	78.459.00
Вірителї за товар	16.324.49
Чистий зиск за 1919 р.	4.186.67
	187.994.16

Щоби забезпечити шторам правильний розвій, спілка була приневолена на поміщене своїх шторів закупити на власність реальности. Десять шторів є поміщених у власних домах.

Спілка закупила реальности в слідуючих місцевостях:

1. Брістол, Конн.	6.800.00
2. Брістол, Конн.	3.100.00
3. Ню Гейвен, Конн.	9.830.00
4. Ню Гейвен, Конн.	6.450.00
5. Картерет, Н. Дж.	9.000.00
6. Хром, Н. Дж.	13.500.00
7. Колчестер, Конн.	5.400.00
8. Бруклин, Н. Й.	42.500.00
9. Нел, О.	500.00
10. Стак Юкраінієн Ко.	700.00
11. Дерби, Конн.	3.250.50
12. Колчестер, Конн.	738.00
Разом	101.768.50

Загальний торг в р. 1919 виносив $279.862.11; закупно товарів $275.878.89; адміністрація $32.079.85. Притім треба завважати, що богато шторів отворено доперва в останних місяцях 1919 року.

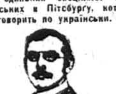
Повисше замкнене рахунків є заприсяжене перед нотарем і його предложено властям.

Головний офіс Народної Торговлі містить ся під числом 130 E. 7th St., New York City.

За Дирекцію: Василь Шклярик, Іван Швець, Петро Пруницький, Осип Мельник, Василь Глива, Григ. Патинок, Михайло Долгий, Ілько Глива. (Огол.)

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одинокий спеціяліст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнійший і заслугуючий на довіре спеціяліст недуг мужеських, котрий усе своє знане і довголітну практику віддає для услуги недужих

DOCTOR LORENZ

II. поверх, фронт.

644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В Пятниці від 9. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 2.

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда пачка має напись з MIDY

Уникайте підробів.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-тої рано до 2-го пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

ХУСТКИ

висилайте або беріть з собою до старого краю, бо там нема. Маємо великий вибір хусток зимових і літних Ціна їх як слідує: 153—

Хустка з волочки, біла, 46x46 цалів	$ 3.00
Хустка з волочки, біла або чорна, 60x60 цалів	5.00
Хустка велика, вовняна 2x2 ярди	7.00
Хустка велика, зимова, до завиваня	10.00
Хустини літні, білі, по	2.00
Хустини літні, чорна або бронзова з френзлями	4.00

Замовленя посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,

168 E. 4th St., bet. 1st and Ave. A. NEW YORK, N. Y.

ROSALIE F. JANOER

АДВОКАТ-ЖЕНЩИНА,

інтересуючись справами робітництва, уділяє поради в справах цивільних і карних. Головний офіс: 302 Broadway, New York City. Вечерами в дома: 128 West 13th St. 33вс—

ВІДЗИСКАНЕ ЗДОРОВЛЄ

Терпів два роки, а тепер може вже працювати. Уважав, що дальше лічене є лише втратою часу і гроший.

Я терпів через два роки так, що часто не міг робити і мій стан здоровля дійшов до того, що я попав у зневіру про можливість вилічення. По прочитаню лічничої методи д-ра Ганнона, я рішив ся його відвідати. Я зістав там підданий спеціяльному застрікуваню крови, відповідно до вимог моєї недуги, і протягом місяця мій стан поліпшив ся так, що я можу знов працювати. Я пишу се в доказ моєї вдячности за те, що він зділав для мене.

F. WAGNER,

128 Palisade Ave., Bogota, N. J.

18-го падолиста 1919 р.

Коли терпите на якусь ново повстаку або застарілу недугу а потребуєте помочи спеціялісти прийдіть до мене безпроволочно, а я зроблю для Вас те, що міг зробити і для других.

ДОВОДЖУ ДО УСПІХУ

скоро, тривало і за малу нагороду, без жадної перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тімсамім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного спеціялиста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що я вверну Вас на дорогу яка веде до здоровля.

КОЛИ ВИ ТЕРПИТЕ

нервовий розстрій, завороти, ослаблене, кровні і скірні недуги, мають ся плями в очах, слаба память, слабі і невні нерви, безсонність, болі в карку і крижах, ревматизм і безвладність у ногах, слабість горла, жолудка і недомагання кишок, болі невральгічні, горячку на язиці і запір, ТОДІ НАВІДАЙТЕСЬ ДО МЕНЕ.

ПРИМІНЮВАНЄ ЕЛЕКТРИКИ. ВАШКІРНІ ВСТРІКУВАНЯ І ИНГАЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ УПЕВНЯТЬ ВАС ПРО УСПІШНІ ВИСЛІДИ ЛІЧЕНЯ.

Порада зовсім даром. Прийдіть нині. Не відкладайте.

DR. HANNON

СПЕЦІЯЛІСТ

146 EAST 14th STREET

Напроти Tammany Hall, New York.

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділі і признані сьвята: від 10. до 2. в полудне лише.

Осібний почекальний покій.

ДОБРІ ЗАМИСЛИ.

Українська Національна Рада в Каменці і її праця. — Нова військова організація. — Геть з отаманщиною. — Скликанне передпарляменту. — Перед створенням нового уряду. — Заграниця і Україна.

Варшава, 12. лютого 1920.

З Каменця прийшло знова декілька відрадних вісток. Там утворилася Українська Національна Рада зложена з представників усіх партій — і галицьких. До президії Ради сходять між иншими: Корчинський, др. Баран, Липа. Рада є прибічним дорадним органом Головно-уповажненого наддніпрянського правительства, яким тепер є професор Огієнко. Поза тим вона підготовляє віднову державного будівництва. Виробляє проєкт державної конституції, опертої на основах демократичної республіки з парляментом, виборним головою держави (президентом) і правительством відповідальним перед парляментом. Обмірковує теж плян нової, справді державної, в модернім розумінню того слова, військової організації, побудованої на загальнім обовязку військової служби, з виключенням дотеперішної дуже шкідливої „отаманії".

Що таке отаманія? Се mutatis mutandis військова система середновічної доби. У військовім начальстві зголошувалися отамани неістнуючих військових частин з предложенням, що вони возьмуться за формуванне корпусів, дивізій, полків. А на велкі — розуміється — кошти такого формування вимагали великих гроший. І вони формували ті, не все повні, корпуси дивізії, полки. Але житте тих військових частин було з правила коротке. Вони таяли скоро. „Сформовані" люди одержували військовий одяг і свою плату і розходились, кому куди було завгодно. А отамани являлись знову, в штабах, з предложенням... формувати нові частини. Через сито такої військової системи пересіялося пів міліона людий. Пів міліона людий озброєно, заплачено, одіто і все те розсипалося мов сніг весною. І який се вплив мало на державне вихованне мас. „Коли військова служба обовязує всіх, коли всі горожани є або були жовнірами, тоді всі суспільні сили укладаються так, щоби боронити власти". А так — народні маси навчилися вважати державну роботу приватним підприємством одиниць чи певних громадських гуртів і яке їм діло до того. Тіж частини, які вимково залишалися при однім або другім отамані, се було в першій мірі його військо, а не військо української держави. Тим поясняються кількакратні спроби державних замахів, яких авторами були такі то отамани. А може така система була необхідним на той час суррогатом військової організації. Може... Що йно, після галицької катастрофи в часі протибольшевицького опоходу на Київ, почалась правильна рекрутація.

Отже рішено Українською Національною Радою в Каменці, що такій-то давній отаманії більше не бути. Для вишколення майбутньої армії мали би бути призвані чужі офіцири. Кадрами для неї стали би ті частини галицької армії, які осталися ще за Збручем. Вони могли би бути ще в дечім доповнені.

Каменецька Національна Рада займається також питанням про покликанне до життя передпарляменту. Він мав би бути зложений з представників усіх партій, господарських і просвітних організацій, університетів. Та поруч того підніматься другий проєкт: щоби скликано давну Центральну Раду. Над здійсненнєм сього проєкту вже й працюють люди на Україні. Сучасне державне житте несе з собою стільки важних питань, що їх обмірковання і вирішення вимагає слова всенародного представництва.

Мав би бути створений новий уряд. Намічувано концентраційний кабінет (себто з участю усіх партій), та прийдеться обмежитись тільки до коаліції деяких політичних груп. Прочищується політична атмосфера. Соціяльні демократи відвертаються рішуче від тих політичних мір і досвідів (земельна реформа!), якими таке богате було правительство Чеховського, Остапенка й Мартоса. За те не хотять брати відповідальности за дальшу державну роботу соціялісти-революціонери, які обіцюють піти в підземелля та все таки не перешкаджати державній праці. Буде кінець політичному і суспільному гермафродитизмови, який був не аби якою гальмою в правильнім розвитку української державности.

Заграниця не перестає цікавитися нами. Особливо цікавить її торговля з Україною. Вже й спорять деякі держави за сферу своїх господарських впливів на Україні. Та ніяка ціна не була би за велика за визнанне української державности, тільки треба створити ті реальні сили, які необхідні до того, щоби взяти ту українську державу, коли її будуть давати. Та для тої мети не зроблено досі нічого. Покликані до діла політичні діячі, здається, надто вколисуються оповіданнями про доброзичливість сучасних володарів світа і дожидають...

Степан Витвицький.

(„Гл. Думка").

„У ВОЛИНСЬКІЙ ТИХІЙ СТОРОНІ"...

Московська газета, що виходить у Варшаві „Варшавское Слово" з 15. с. м. в дописи з Луцька малює понуру картину тамошних відносин.

Карна експедиція подавлювала виступи місцевих селян. В селі Мульчицях більськовольської волости розстріляно селянку Тетяну Чипкайло, матір сина-большевика Михайла і Гриця Мороза. Ся експедиція палила в тімже селі будинки селян-большевиків Филипа Мороза і Нестора Климюка, а майно їх зареквіровано. Оба вони криються в околиці. В области бережницької волости карна експидиція арештувала 20 селян, а в области більськовольської волости 50 селян за се, що не мали точно означеного заняття і впало на них підозріння, що ширять большевизм.

Такий самий настрій слідний серед селян в ковельськім уізді. Ковельський уїздний староста доніс в рапорті волинському воєводі, що селяне усувають від урядовання особи затверджені правительством.

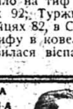
По донесенням уїздного старости сі явища являються наслідками слухів про появу большевицьких відділів у пинському уїзді і заворушень на большевицькім тлі в кобринськім уїзді.

Голод робить спустошення головно серед населення в зруйнованих околицях над Стоходом.

Не красше стоїть справа зі заосмотренням в харчі в ковельськім уїзді.

Відчувається тут страшно недостача середників поживи. 25. січня були там такі ціни: пуд житної муки 240 марок, пшеничної 480 мар., бульби 60 марок; фунт мяса 12 мар., соли 8 мар., сала 24 мар., сира 12 мар., масла 48 мар. і т. д.

Тиф шириться чимраз більше. За час від 17. до 24. січня в Мацієві захорувало на тиф 70 осіб, в Кошарах 92, Туржинську 561, Несухойцях 82, в Сідлищу 80. Крім тифу в ковельськім уїзді появилася віспа і цинга.

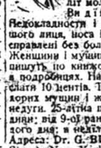
КРАСА ВРОДА МОЛОДІСТЬ!

Се є правда, що Ви можете виглядати о 20 літ молодші як Ви дійсно є.

Недокладности і неправильности Вашого лиця, носа і ушний можуть бути справлені без болю і без втрати часу. Женщини і мущини най прийдуть або пишуть по книжочку, яка описує все в подробицях. На книжочку треба післати 10 центів. Також лічу з успіхом хорих мущин і женщин з якоїнебудь недуги. 25-літна практика. Офісові години: від 9-ої рано до 7-ої вечер кождого дня; в неділі до 4-ої пополудни.

Адреса: Dr. G. BUKKI, 407 East 58th Street, New York, N. Y. 34вс73

PITTSBURGH I HAMMOND

Мущини, женщини і діти є лічені на рівні недуги без ніяких результатів, підчас коли їх дійсний клопіт лежить в черевнім хробаку зв. солітер.

ПРИСУТНІСТЬ ЙОГО ОБЯВЛЯЄСЬ:

Острі болі в жолудку і кишках, обложений язик, млоєне, часте пльоване, утрата апетиту з частим відчуванєм голоду, бите серця, болі голови, завороти, шум в ушах, чорні обвідки під очима, омліване від порожного жолудка, блідість лиця, нервовість, утрата амбіції, отяжілість членів, притомлене і т. п.

ВИДИМІ ОБЯВИ: Уходять дрібні частини солітра. 26св36

Наша метода проганяє солітра протягом кількох годин без втрати часу взагалі або роботи. Терпячі зголошують ся до нас зі всіх частий Злучених Держав. Коли хочете подужати, голосіть ся сейчас.

ASSOCIATED DOCTORS,

709 PENN AVENUE,
4th Floor, PITTSBURGH, PA.

Також

155 STATE STREET,
2nd Floor, HAMMOND, IND.

ГОДИНИ: від 9-ої рано до 8-ої вечер Неділі: від 9. до 12. в пол.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довщих поклинків).

НЮ ЙОРК, Н. Й.

ПОЗІР! РОДИМЦІ! ПОЗІР!

Драм. Кружок тов. „Поморяни" відограє представленне

В СУБОТУ, 20. МАРТА

В ГАЛИ УКР. НАР. ДОМУ, 217 Іст 6-та улиця,

ЧЕРВОНА СВИТКА

комедія в 4. діях, В. Держируки.

Початок о годині 8-мій вечер.

ВСТУП 75 і 50 ЦЕНТІВ.

Родимці! Се представлене буде перший раз відогране в Ню Йорку, після повісти М. Гоголя „Сорочинецький Ярмарок".

О численну участь запрашається.

33-35 КОМІТЕТ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Драматично спів. кружок т-ва „Укр. Бесіда" в Ню Йорку уряджує

В НЕДІЛЮ, 21. МАРТА

ВАГЛИ УКР. НАР. ДОМУ, 217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк

КОНЦЕРТ

в память 59 роковини смерти ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Початок о год. 4-ій пополудни.

ВСТУП 75 і 50 ЦЕНТІВ.

Українська Громадо! В передодні волі України, пошануймо память Того, котрий причинився найбільше до її волі. Спімнім „не злим тихим словом" батька Кобзаря.

33,35 ВИДІЛ.

ЗВІСНА

З НЮ ЙОРКУ поставить слідуючі штуки:

CHELSEA, MASS.

CHELSEA THEATRE, Broadway St.

В СУБОТУ, 20. МАРЦЯ 1920

ДУРНИЙ СТЕЦЬКО

ПОДРІБНОСТИ В АФІШАХ.

ВЕСНА—КУПУЙТЕ ФАРМИ!

Краяни Українці і Ви всі, що хочете позістати в Америці зі своїми родинами. Тут в Америці можете провадити ліпше житте як в краю. Нащо Вам бути в чужім ярмі. Я сам відважився купити фарму маючи всего $500.00 а фарму взяв за $5000.00 на малі сплати на 10 років з 5 процентом.

На одній фармі маємо 5 коров, 3 телята річні, 4 телята сегорічні, одна льоха з поросятами, 3 коні вартости $600.00, 40 курий, 4 качки, 3 гуски, машини до молочення, до різаня дров, косярка до трави, до кошеня збіжа, всі знаряди фармерські, став на риби, до 20 акрів грубого ліса, 48 акрів ораної землі, чистої, рівної, без каміня ані мочарів, 20 акрів пасовиска, ріка тече через пасовиско. Ціна $6000.00, вкладу $3,000.00 а решта на сплату на 10 літ з 5 процент, що річно вынесе найменше $100.00.

Друга фарма 40 акрів, 1 корова, 3 ялівки по два роки, 3 коні і фармерські знаряди, 30 акрів ораної землі, 10 акрів пасовиска, 25 курий, 2 свиней, добрі будинки. Коштує $2.500, вплати $1500.00 а решта на малі сплати по $100 на рік і 5 процент, близько міста, всего 3 милі віддалення, де є 7 фабрик сталевих і бресових.

На сих фармах можна управляти огородовину і що лиш хочете. Близько церкви, школа, 2 українські церкви, молоко можна відвозити до молочарні в місті 3 милі віддаленім за добру ціну. Фарма мусить бути продана до місяця, задля незгоди властителя з жінкою, яка не любить фарму. Тож купіть сі дві фарми сейчас. Довкола є сусіди Українці. Я радби, щоби тут поселилися Українці і будемо самі свої. Я походжу з Торганович, повіту Самбір. Тут є нас 10 родин з Кільчиць і з Хирова.

Пишіть до мене сейчас як маєте охоту купити сі фарми а я Вас повідомлю як маєте їхати і по Вас виїду до стації, яка є 3 милі віддалення.

Тут є повно всяких агентів, які удають, що розуміються на фармах, однак таких стережіться. Як сюди прийдете, то самі будете годитись з фармерами, бо я не є агентом, лише тут фармерую і маю знакомости з фармерами, тож між ними я довідався, що сі дві фарми є на продаж, бо сині сих фармерів пішли в місто до офісів і не хотять робити на фармах. 35

Пишіть до мене на адресу:

WASKO PETRINA,

R. F. D. 5, Rome, N. Y.

ВІЧА І ЗБОРИ.

УКРАЇНСЬКІ-АМЕРИКАНСЬКІ ЖОВНІРИ МІСТА НЮ ЙОРКУ!

Важні збори! Нам час зорганізуватися і зєднати наші сили. Нашою повинністю є прийти в поміч нашому поневоленому народови. Тому наш комітет постановив скликати Вас всіх Українців, котрі служили в американськім війску, на наради в ціли обговорення важних справ. 35

Збори відбудуться в неділю, дня 21. марця о годині 1-ій пополудни в церковній гали, при 7-ій улиці в Ню Йорку.

Просимо всіх конечно прибути.

ЗА КОМІТЕТ:

Мих. Тарановський.

ПЕРЕПИСКА З ЕВРОПОЮ.

(Українські часописи в Европі просяться о передрук).

Пошукую свого брата **Николу Дзят**, з села Стубенець, повіт Перемишль, Гал. Мав перебувати в польськім полоні. Хтоби о нім знав або ти сам, брате, прошу голоситись на адресу: **John Dziat, 2068 Quail St., Lakewood, Ohio, America.** 34-35

ФАРМА НА ПРОДАЖ

150 акрів, 30 акрів грубого дубового ліса, 2 великі бані і кузня, бочки на корну, віцовий млин, підлога циментова в стані для коров, 10 коров дійних, 3 ялівки, 3 телята, 9 свиней, 2 коні, стадо курий, 2 вози, 2 плуги, 2 косарки, 2 колевейтри, дішер, борони, мотор о 8 коний сили і машини ріжничі які є на фармі. Те все продам враз з фармою і домом на 9 кімнат, телефон і вода в самій хаті, за ціну $6.000 (шість тисяч долярів), готівки потреба $2.000 а решта на сплату на довші літа. По близші інформації прошу голоситись до фармера: **LUDWIK KWASNEWSKI, R. F. D., West Leyden, N. Y.—Телефон: 4F12.** 35

МАЮ ДО СПРОДАЖИ 58-АКРОВУ ФАРМУ,

два акри обсіяні пшеницею, 35 акрів орної землі, а решта пасовиско; 4 акри грубого ліса, який варта 13 до 14 соток. Фарма обгороджена дротяним плотом, через саму середину фарми пливе невеличка річка, дуже придатна, красні садгрушки, ябліні, сливки, пісчеі і виноград. Хата о сімох кімнатах, велика стодола, екстра нова стайня на коні і великий шпихлір, новий курник. Спродаю її з причини, що маю другу фарму. Ціна тої фарми $2.200, половина з гори, тільк нчиста фарма з будинками. Отож, братя Українці, добра нагода для вас трафляєсь, хто ту фарму купить. Тут є українська церква, близько школа, 6 миль до міста Cambridge Springs. В тій місцевости перебувають літники і тут свою ярину можна продавати за добру ціну на маркеті. До міста Геденбург 4 милі, до Венегов, також 4 милі, до Мурзентон 2 милі. По дальші інформації прошу писати до самого властителя: 33-35

JACK WOLOSZANSKI,
R. F. D. 2,
CAMBRIDGE SPRINGS, PA.

ЛИСТИ!!!

Листи друковані в кількох кольорах, позолочені і прикрашені рожними цвітами і образками. Маємо слідуючі роди:

ДО РОДИНИ,
ДО МАМИ,
ДО ТАТА,
ДО СЕСТРИ,
ДО БРАТА,
ДО ДІВЧИНИ І ИНШИХ.

Ціна одного листа 10 цнт. 12 за $1.00. 100 листів разом з ковертами $6.50.

ВЕЛИКОДНІ КАРТОЧКИ 12 за 50 цт. Картки вишивані 25 цнт. одна, чотири за доляра.

Замовленя враз з моней ордером висилайте на слідуюч уадресу: 28-36

SICHOWY BAZAR,

31 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДАРОМ

Шість гарних карток за присланне нам 24 адрес Ваших знакомих.

НИНІШНИМ КУРС

135

польських марок за 1.00 доляра за пересилку до Польщи. Продажа шифкарт на всі лінії. Переміна і посилка гроший по найнизшім деннім курсі. Обслуга чесна. — Поради даємо охотно даром.

ДІМ БАНКОВИЙ S. DE VITA,

2105 FIRST AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Під контролею і надзором стейту Ню Йорк.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошеня женитьби не приймаєсь. — За одно поміщене платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін дворазове оголошеннє з 6 стрічок виносить $1.00).

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на корабли кілька годин денно при легкім занятю, нехай звернеть ся до: **GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich Street, New York, N. Y.** 124—

Пошукую свого сусіда **ПЕТРА КУЧИЗКА**, родом з села Бураківка, пов. Залищики. В 1915 і 1916 роках перебував в Дітройт, Міш. Маю лист з краю до него. Хтоби о нім знав або він сам, зволить зголоситися до: **LEON SZCZEPANIK, Box 537, Post Girard, Ohio.** 35-36

Пошукую сина **ТЕОДОРА ІЛЮКА** з села Брідок, пов. Заставна, Буковина. Тому рік перебував в Pittsford, N. Y. Дам $5.00 нагороди за подане його адреси. Він сам або хто його знає, зволить повідомити: **WASYL ILIUK, 167 Syndicate St., Winnipeg, Man., Canada.** 34-36

Пошукую **ЙОСИФА ЯЖИКА**, Гриньового, з Біленки, малої. Має перебувати в Іст Шікаго, Ілл. Зволить зголоситись до: **MARTIN WOROBETZ, R. F. D. 2, Glassboro, N. J.** 34-36

Пошукую своєї сестри **КАСЬКИ ВОРОСЮК**, з села Гринева, пов. Бібрка, Гал. Довший час перебувала в Ню Йорку, тепер десь має бути в Брукліні. За нею питають її родичі. Хтоб її знав або вона сама, зволить написати до мене: **Miss ANNA SHABURA, 71 Hudson St., Sault Ste Marie, Ont. Canada.** 34-35

Пошукую свою сестру **МАРІЮ ГОЛЕМБЙОВСЬКУ**, замужна Петришин, з села Жовчів, пов. Рогатин, Гал. Має перебувати в Rochester, N. Y. Хтоби про ню знав або вона сама, зволить зголоситися до: **KATIE GOLEMBIOWSKA, 429 Louisiana St., Buffalo, N. Y.** 34-35

Пошукую своїх приятелів **НАГІРСЬКИХ і ГАЙВОРОНСЬКИХ.** Мають перебувати в Дітройт, Міш. Прошу Вас писати на адресу: **J. MONETA, Box 128, New York Mills, N. Y.** 35-6

Пошукую своїх краянів **ВАСИЛЯ КАРАЛАША і ПРОКОПА ВИННИЧУКА** з села Балинець, повіт Коломия, Гал. Хтоби о них знав або вони самі, зволять зголоситися до: **W. DEDELUK, 821—3rd Ave., N. E. Minneapolis, Minn.** 34-35

Пошукую свою сестру **ВЕРОНІКУ ГУТА**, замужна Кізлинський, родом з Гусятина. Має перебувати в Montreal, Queb., Canada. Хтоби о ній знав, прошу зголоситись на адресу: **JULIA BIELEN, 49 Gay St., Provindence, R. I.** 34-35

Пошукую своїх краянів **ЛУЦЯ КОГУТЯКА** з села Вопрішівці, пов. Станиславів і **ГРИНЯ КЛИМОВИЧА** зі Станиславова, Гал. Маю з ними до полагодження важну старокраєву справу. Перед трома роками Когутяк мав перебувати в Трентон, Н. Дж., а Климович в Мускіґан, Міш. Хтоби про них знав або вони самі, прошу ласкаво зголоситися листовно або особисто на мою адресу: **ANNA CHOMYSHEN, 3325 Elm St., Toledo, Ohio.** 34-35

Пошукую **СТЕФАНА ВИЗІНСЬКОГО**, з села Ясенів, повіт Городенка, Гал. Перед 4-ма роками перебував в Ню Йорку. Маю для него лист з краю від батька. Хтоби о нім знав або він сам, нехай зголоситься до: **JOHN POTOCKI, 55 Avenue BB, cor. 4th St., New York, N. Y.** 35-37

Пошукую своїх знакомих **Івана Кимлацу, Катерину Ящину, Аксеня Ящина, Катерину Бойкагора, Николая Ясни і Катерину Тарасюк** з Голця, пов. Рогатин, село Стритин. Прошу не відмовити моїй просьбі і скоро зголоситися до мене: **KATHE TAROSUK, Box 87, Sunderland, Mass.** 35-37

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ, якаб занялась домом і трома дітьми. Діти в віці від 3 до 9 літ. Прошу голоситись межи 6. а 8. год. вечером до: **ІЛЬКО СОКОЛЮК, 620 East 5th St., New York, N. Y. (Ground floor, back).** 33-38

Пошукую **МИХАЙЛА ЛЯХОВИЧА**, котрий має перебувати в Ню Йорку. Хай зволить подати свою точну адресу до: **MICHAEL LACHOWICZ, 533 Ford St., Bridgeport, Pa.** 35

Пошукую у важній справі свого шваґра **ІВАНА ЛЕСЮКА** і його жену Марцелю з роду Яхнечи, з села Репужинці, повіт Городенка. Мають перебувати в Ню Йорку. Низше підписаний походить з села Копача, повіт Городенка. Хочу довідатись в справі смерти Івана Яхнечи, який мав померти в Ню Йорку. Хтоби про них знав або вони самі, прошу написати до мене. Маю важну справу для них. **MICHAEL LASZCZAK, 79 Mulock Ave., West Toronto, Ont., Canada.** 35-36

Де є **АНТОНІЙ ЩУРКО** з села Дошниці, повіт Ясло, Гал. Пошукує за ним родина зі старого краю. Хтоби о нім знав або він сам, нехай напише до Євки Богачик, село Бортне, пов. Горлиці, Гал., або на адресу: **M. A. DOKLA, 46 Atwater Ave., Derby, Conn.** 34-35

ПОТРЕБА АГЕНТІВ в малих містах як і великих. Поза своє денне занятє легко можете заробити гроші вечерами. Комісове і платня. Також потребуємо людий, котрі хотіли би віддати весь час для сеї пропозиції. Пишіть до: **HOMESIDE BUILDERS CORP., 1133 Broadway, New York, N. Y.** 33-38

НА ПРОДАЖ робітничий ресторан в Ню Йорку, в добрім положенню, бізнес вироблений. Голосітись до ресторану під ч. **531 East 12th Street, New York, N. Y.** 33-35

ЩОСЬ ДУЖЕ цікавого для кавалерів і вдівців. Пишіть, залучаючи 2-центову марку на адресу: **ROYAL SALES CO., Station O, New York City.** 25—

ВАСИЛЬ ДУБ, родом з Бикова, повіт Самбір, зволить зголоситись сейчас в дуже важній справі до: **MICHAEL DROZDYK, 1054 Simpson St., Bronx, New York.** 35

О. ВОЛОДИМИР УЛЯНИЦЬКИЙ зволить подати свою адресу: **MICHAEL DROZDYK, 1054 Simpson St., Bronx, New York.** 35

СПРОДАМ ПЕКАРНЮ з причини слабого здоровля за $1.800, рент $35 з мешканем. Всі знаряди до пекарні і стору. Віз, кінь, сани, автомобіль трок. Бизнес між своїми людьми, оборот тижнево около $700.00. Випікаю 20 бочок муки тижнево. Голоситись: **J. K., 806 E. Main St., Little Falls, N. Y.** 35-37

ПОТРЕБА старої женщини, котра вже не може працювати в фабриці, а схотіла би занятися доглядом одної дитини. Голоситись до: **A. M., c/o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 34-6

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, любитель музики знайде сейчас посаду. Голоситись на адресу „Свободи", **83 Grand Street, Jersey City, N. J.** 33

Греко-католицька парохія св. Петра і Павла в Спрінг Валей, Н. Й., пошукує **ДЯКОУЧИТЕЛЯ.** Не вимагаєся великого знания, лише щоби міг провадити вечірну діточу школу і в неділю відправити Утреню і Вечірню. Платня $40.00 на місяць. Понеже ся парохія мала, то в будні дни нема майже жадного заняття. Може працювати в кравецькій шапі. Ласкаві зголошення прошу слати до: **KONSTANTYN ILKOW, Box 671, Spring Valley, N. Y.** 33-35

Володимир Ф. Кругляк, **Український Нотар**, виготовляє всякі документи до старого краю, як повновласти, просьби о пашпорти, а також спроваджує родини до Америки і т. и. Пишіть на адресу: 25-36

V. F. KRUGLAK,

151 Ave. A, cor. 10 St. New York City.

ФАРМИ ДОРОЖІЮТЬ!

Наші ще дешеві від $1000.00 з будинками і таньше ніж в инших околицях, при університеті, де учащає звиш 5.000 учеників в нюйорськім стейті. По близші відносини прошу писати до:

S. KOWTON,

Box 150, Ithaca, N. Y.

САЛЬОНІСТИ І БИЗНЕСІСТИ!

Потребуємо відвічальних представителів нашої фірми в кождій околиці. Зарібок більший ніж деинде, для сталих неограничений. Голоситись особисто аб опишіть сейчас до: 31-36

MR. LIND, Room 210,
309 Broadway, New York City.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Продам 7 і 3 чверти акра фарму в місті Millville, N. J., в дуже уміркованій ціні. Зголоситися до властителя: **STEFAN BALICKI, 2970 E. 37th St., Cleveland, Ohio.** 35-36

КРАЄВІ ЧАСОПИСИ

„Вперед" і „Земля і Воля", найновійші числа, можна дістати в книгарни по 5 цнт., почтою 10 чисел (кожде инше) за 55 центів. Стемпсів не приймаємо. 34-43

BASIL HRYSHKO,

439 N. 6th Avenue, Scranton, Pa.

ЛІКАРСТВА АПТИКИ СВ. МИХАЇЛА

Молодість Бальзам	$5.00
Бальзам на подвигане в середині	3.00
Бальзам на безсонність	2.00
Кроплі на корчі в жолудку	2.00
Пігулки на конвульсії	5.00
Кроплі до очий від запалення	2.00
Лік на Солітер	5.00
Порошок до усуваня волося з лиця і тіла	1.00
Волосоріст до пороcту чорного волося	2.00
Вусоріст до пороcту довгих вусів	1.00
Пілюли від руматизма і простуди	3.00
Масть до натираня від руматизма	2.00
Жолудковий бальзам від катару жолудка	2.00
Пігулки до очищеня жолудка	1.00
Фарба на сиве волосе (на всі кольори)	3.00
Масть на прищі, корости і лишаї	2.00
Геркулес, до скріпленя сил і апетиту	2.00
Крім і мило до гарного лиця	1.25
Успокоюючий бальзам на нерви	2.00
Лік від простуди і інфлюенци	3.00
Бальзам до очищеня зіпсутої крови	3.00
Пігулки від болю голови	2.00
Порошок на пітніючі ноги	1.00
Лік від гемороїдів	2.00
Масть до катру в носі	1.00
Кроплі до болю зубів	1.00
Лік проти болю в горлі	1.00

Окрім всіх тих ліків, що тут подано, маємо всякі другі ліки проти всіх хроїчних і задавнених хоріб. За всі наші ліки даємо повну нашу гарантію. Пишіть по каталоґ.

Хто пришле відразу 10 дол. на ріжні средства, вишлемо ДАРОМ дуже добрий дарунок. Як ви хорі на якунебудь слабість пишіть нам сейчас, а ми вам поможемо. Листи і моні-ордери на гроші належить адресувати до: 147чс—

ST. MICHAEL MEDICINE CO.,

Dept. D.

CARLSTADT, N. J.

НОВИНКИ.

Весна надходить!

Нюйорські газети люблять собі часом пожартувати з управи свого міста. Деякі жарти визначаються нераз знаменитим помислом і здоровим гумором. От нюйорський „Глоб" помістив перед пару днями на першій стороні цілу статтю про надходячу весну. Весна вже йде, і то напевно, бо два трамваєві вози, які зимували через 40 днів на улици Вашінгтона, між улицями Дей і Кортленд, опустили своє леговище і вирушили знова в широкий нюйорський світ. Ся „важна" подія описана з правдивим американським гумором, а все те яко делікатний натяк на безрадність міської управи, яка не могла дати собі ради з усуненнєм снігу з улиць рухливого міст. Власне з причини сього снігу два згадані трамваї (а таких було в Ню Йорку досить богато) були приневолені стояти посеред улиці через цілих 40 днів.

На що може придатись українська відзнака.

Минулого четверга, 11. марта, приїхав з Пітсбурга до Ню Йорку Стефан Місько, родом з ліського повіта, Галичина. Він був цілком спакований до подорожи до краю і мав лише переночувати в Ню Йорку. Вийшов рано на улицю, заблудив цілковито і не знав навіть пояснити полісменови, де він спав. Припадково переходив з ним полісмен попри український Народний Дім в Ню Йорку і там одна женщина побачила на нім відзнаку У. Н. Комітету і відіслала його до Народної Канцелярії. Тут по довшім допиті прийшов урядник У. Н. Комітету п. Дячишин до заключення, що Місько спав в мадярськім еміграційнім домі і удався туди. Дійсно так було. Треба зрозуміти радість бідного чоловіка, коли він дістав назад всі свої, вже втрачені річи, а то: одіж, біллє, ріжні папери, а навіть і карту корабельну, яку він лишив в куферку.

Закон в ціли обдурення курий.

У низшій законодатній палаті в Трентоні (стейт Ню Джерзи) посол Датер з повіту Берген перевів законопроект сенатора Макая, у якім пропонуєть ся зниженне цін на покладки через поширенне покладкового промислу. Сенатор Макай радить при помочи штучного світла продовжити день для курий і в той спосіб приневолити їх до несення більшої скількости яєць. Штучне освітленне мало би переводитися за помочию електрики у відповідних койцях.

Англія видобуває затоплені скарби.

Одно британське товариство відкупило від американської маринарки два кораблі, які приладжено до видобування тих скарбів, що спочивають на дні моря в затоплених кораблях. На кождім з тих двох кораблів є по два нурці, заосмотрені в телефон, а крім того богато ріжнородних приладів, при помочи яких можна дістатись до середини затопленого корабля. Від початку війни видобуто доси з морського дна довкола Британських островів скарбів на суму 50 міліонів фунтів стерлінгів.

Польські війска в Білоруси.

Польські війска, які знаходяться в західних губерніях бувшої Росії, замісць простого рабовання переводять реквізиції. Селянам від того не лекше, бо за реквіроване легіонери нічого не платять, а забирають хліб і худобу. Залишаеться тільки по одній корові. Білоруське селянство ставить Полякам опір і зводить бої з легіонерами.

Апетит польських зубрів.

В 43-тім числі польської газети „Ілюстровани Курер Цодзенни" уміщено малюнок статуї Божої Матери, яка є в Камянци Подільськім біля костела, а під тим малюнком ось-таку сентенцію редакції: „Після віків чужого панування в останні часи Камянець переживав тяжкі часи, руйнований большевиками й Українцями Петлюри, аж доки три місяці тому не повернув „do starej swej macierzy Polski".

Готентотська мораль.

Польський „Ілюстровани Курер Цодзенни", вилаявши Чехів за те, що вони не хотять визнавати засад плебісцитових, разом з сим великими літерами уміщує такий заклик: „Не позволіми на комедіен плебісцитовон".

ТЕРМОМЕТРИ.

В термометрі Фаренгайта віддаленнє від точки мерзнення води до точки кипіння поділено на 180 степенів. Точка же мерзнення є зазначена числом 32 степенів—отже точка кипіння зазначена числом 212 степенів.

В термометрі Цельзія точка мерзнення води назначена 0 степенем, а кипіння 100 степенів.

Термометер Реоміра подає на точку мерзнення води 0 ст., а на точку кипіння 80 степенів.

Щоби степені Цельзія перемінити на степені Фаренгайта, множимо їх через девять пятих і додаємо 32.

Пр.: 20 ст. Цельзія — двайцять рази девять пятих, а трийцять два — 68 степенів Фаренгайта.

Щоби перемінити степені Реоміра на степені Фаренгайта, множимо їх через девять четвертих і додаємо 32.

Пр.: 20 ст. Реоміра — двайцять рази девять четвертих а трийцять два — 77 степенів Фаренгайта.

Щоби перемінити степені Фаренгайта на степені Цельзія, віднимаємо 32 степені, а ріжницю множимо через пять девятих.

Пр.: 68 степенів Фаренгайта — 68 —32 рази пять девятих — 20 ст. Цельзія.

Щоби перемінити степені Фаренгайта на степені Реоміра, віднимаємо 32 степені, а ріжницю множимо через чотири девятих.

Пр.: 77 ст. Фаренгайта — 77 меньше 32 рази чотири девятих — 20 степенів Реоміра.

Щоби перемінити степені Цельзія на степені Реоміра, множимо їх через чотири пятих.

Пр.: 20 ст. Цельзія — 20 рази чотири пятих — 16 ст. Реоміра.

Щоби перемінити степені Реоміра на степені Цельзія, множимо їх через пять четвертих.

Пр.: 20 ст. Реоміра — 20 рази пять четвертих — 25 степенів Цельзія.

FOR RECOGNITION OF THE UKRAINE.

To His Excellency the President of the Supreme Peace Council,
Paris.

Sir,—The Peace Conference has successively recognized the Governments of the States constituted de facto on the territory of the ex-Russian Empire, from the Baltic Sea to the Black Sea.

Quite recently the existence of the Caucasus States was recognized by a decision of the Supreme Council, although the Ukrainian Republic, which has for two years been fighting for its independence, has not, up to now, been the object of any such decision.

The Ukraine is a nation distinct from the Russian nation. (Manifesto of Peter hte Great, November 8, 1709.) *The Ukrainians are an allogeneous race.* (Circular from Stolypine, President of the Council of Ministers, dated January 20, 1910, to the Senate). Their race, like their tongue, is absolutely distinct from the Russian race and tongue. (Memorandum from the Russian Imperial Academy, 1906.)

In my quality of President of the Delegation of the Ukrainian Republic at the Peace Conference I may be allowed to draw the attention of the Supreme Council to the geographical situation of the Ukraine, which is placed between Poland and Roumania, and is, therefore an important factor in the establishment of peace in Western Europe. The very fact that the Ukrainian Government has not been granted the recognition that it has been demanding unceasingly for months would tend to compromise the establishment of equilibrium between the various States which now form Eastern Europe.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, подає всім своїм членам до відома, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, 21. с. м., в церковній гали, зараз по Службі Божій. Кождий член обовязаний явитись на сей мітінг, бо маємо кілька справ до полагодження. Котрий член не прибуде на сей мітінг без важної причини, буде караний грошево після братського статута. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости, щоби не були суспендовані. Будеться приймати нових членів до братства за половину вступного, а до У. Н. Союза за одного долара. Тож хто би хотів користати з нагоди, нехай прибуде на сей мітінг і впишеться до нашого братства і до У. Н. Союза. — І. Чолій, секр. філ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Мітінг тов. „Любов", від. 370, відбудеться дня 21. марця, о 2-гій годині пополудни, в гали церковній, 127 Парк ул. Проситься всіх членів, аби прибули на сей мітінг, бо буде читатися статут, котрий мається вислати до друку. Аби потім не було якого непорозуміння. — Я. Швець, предс.; М. Самвара, секр.

БЕНВУД, В. ВА. Сим повідомляю місцевих і позамісцевих членів братства св. Йосифа, від. 157, що мітінги будуть відбуватися в церковній гали під числом 42 Жускоп стріт. Перший мітінг відбудеться сеї неділі, 21. марця, о 2-гій годині пополудни. Проситься всіх членів явитися на тім мітінгу, бо є дуже важна справа до полагодження. Нових членів приймаємо до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — П. Канюк, пр.; М. Канюк, кас.; Д. Стрілецький, секр.

ЯКІ РАСИ, ЩЕПИ І ПЛЕМЕНА ЗАСЕЛЮЮТЬ ЗЕМЛЮ.

На земській кулі живуть сотки міліонів людий, котрі ділятья на богато щепів і племен, нераз неподібних до себе ні мовою, ні звичаями, а часто навіть і будовою тіла. Не всі годяться щодо поділу сих племен. Після декотрих треба узглядяити барву тіла, а тоді доперва буде пять рас всеї людности (передівсім фізично або тілесно відмінних типів людий): 1. біла або кавказька раса, до котрої і ми належимо; 2. жовта або монгольська раса; 3. чорна або мурийська; 4. червоно-мідяна або американська, а 5. маляйська.

Можливо, що сей поділ не є добрий, коли возьмемо під увагу, що барва тіла дуже залежить від клімату, в якім даний осібняк живе. Хоч вплив відрубної природи ріжних частий землі відбився на фізичнім тиці їх давнійших мешканців, то одначе в наслідок постійних вандрівок людий по земли затираються їх виразні расові вигляди. Тож коли другий поділ рас опирається на натурі волося, можливо, що є ліпшим; одначе і перший поділ не можливо уважати за злий, до того ще й він зрозумільший, тому другий поділ рас лишаємо.

Народи, що належать до білої або кавказької раси, красше умислово розвинені. Заселюють вони Европу, північну Африку і полудневo-західну Азію, а ділять ся на чотири галузи: 1. Европейці; 2. Семіти (Араби, Сирійці, Жиди); 3. Арійці (Гіндуси, Перси) і 4. Хаміти (Єгиптяни, Абісинці). Будьщобудь сі громади народів відіграли найважнійшу ролю в життю людскости.

Друга раса, жовта або монгольська, заселює майже цілу Азію, з виїмком полудневo-західної части. Се Монголи. Ся раса витворила Хінців, Японців, Татар і Турків.

Трета раса — се народи живучі в середній і полудневій Африці: Мурини або Негри в полудневo-східній части, аж по Замбезі, найбільшу ріку в полудневій Африці, Кафри і Зулюси, котрі виперли Бушманів і Готентотів в пустиню Калягарі. Бушмани і Готентоти творять якби відрубну расу, яка від других рас відріжняється жовтим кольором шкіри.

До чорної раси належать в Австралії Негритоси або австралійські Мурини; на сусідних островах Австралії живуть Папуани або Папуаси, дуже подібні до Австралійців і тому їх називають Негритами. До Папуанів належать також мешканці Нової Гвінеї і сусідних островів на схід аж до островів Фіджі. — Нова Гвінея, є се найбільший на світі остров, положений на півночи від Австралії. В 1890 р. заняли його західну половину Голяндці, часть північно-східну Німці, а полудневo-західну Англійці. Острови Фіджі складаються з 20 малих островів.

До Папуанів зачисляють також Австралійців, мешканців Філіпин і Целебесу. Філіпіни є се цілий ряд островів, бо до 300 ріжної величини. Найбільші з них Люзон і Міндамо. На острові Люзон находиться їх столиця Маніля. Філіпіни були від початку 16-го століття еспанською кольонією, а в 1898 р. стратили їх Еспанці в війні з Злученими Державами на власність тих же. — Целебес є великим островом на Східно-Індійськім океані і належить до Сундайських островів, котрі належать до Голяндії.

Четверта раса складається з людий, відріжняючихся червоно-мідяною барвою шкіри, Індіян, перших мешканців Америки, звідки й походить назва американської раси.

Пята, маляйська раса заселює світ островів на Спокійнім океані або з малими виїмками Сундайські острови. Сундайські острови творять якби зелізний міст між Азією й Австралією. До них належать: Суматра, Ява, Сумбана Фльорес, Тімор і т. д. Ява є два рази більша від Галичини і належить до більше заселених країв світа; тут мешкає 25,000.000 людий, бо земля є дуже урожайна; її столиця Батавія.

Монголи змішалися з Індіянами, з чого повстала мала 500.000 раса, так звана: підбігуновці або Ескімоси, заселяючі підбігунові околиці Азії й Америки, Гренляндії і острови Алевти. Гренляндія належить до Данії. Хоч сей остров великий, то заселений мало, бо панує там велике зимно і він є найбільше ледоватим краєм у світі. До Ескімосів зачисляють посвояченних їм Чукчів, живучих в північно-східній Азії на острові Чукчів.

Всіх Ескімосів буде звиш 500.000.

ЛІЧНИЧА СИЛА ОВОЧІВ.

Лікарі переконалися, що в кількох хронічних недугах овочі мають велику лічничу силу. Овочі дають нашому організмови в формі незвичайно легко стравній всі ті складники, які є необхідні для творення нових мязів. Попросту треба дивуватися по недовгім часі, який великий вплив мають деякі сорти овочів на змучені людські мязи.

Овочі богато причинюються також до витворення природного жолудкового квасу, необхідного до травлення. Рівночасно овочевий квас ділає впрост убийчо на численні роди бацилів.

Свіже яблоко травить навіть найслабший жолудок протягом півтора години. Добрі свіжі яблока незвичайно помагають травленню і усувають твореннє в жолудку хоробливих квасів. На хорих на пропасницю яблоко ділає незвичайно відсвіжуючо. В яблоці є дуже много фосфору і тому воно є незвичайно добре для людий старших, що хоріють на звапненнє жил. Яблоко кромі того ділає дуже корисно на мозок. Тому хорих на нерви лічать з незвичайно гарними успіхами дієтою, що полягає на засаді: квасний хліб і яблока. З тої самої причини яблоко є також знаменитим средством успокоюючим нерви і приносячим сон. Кромі того яблоко висвідчає знамениту прислугу в усіх недугах горла і хронічних катарів. Яблоко крається в тонесенькі платки, які поливається кипячою водою, і лишається їх, аби трохи натягнули. Посім перетирається всі через сито, засолоджується цукром і пється сей густий розчин.

Цитрина є правдивою перлиною поміж всіми овочами з огляду на свої лікарські свійства. Цитриновий сок ділає незвичайно перечищуючо на людську кров і входить до найменьших кутиків людського тіла. Постійно в мірній скількости їджена цитрина оживляє навіть сірі, отже вже завмерлі оболони. Сего можна найліпше досвідчити на шиї. Цитрина є помічна проти творення камія, гістця та ревматичних болів і сейчас вбиває бацилі дифтерії. Вона стягає кровні начиння та задержує кровотоки й уплив крови.

Фіги і дактилі є знаменитою поживою, яка однак в висушенім виді дуже богато тратить з своєї первісної стійности.

Бросквині ділають успокоюючо. Сок брosквинь переходить оболони в людськім тілі й електризує їх. Як цитринові так і брosквиневі лупини мають в собі богато гіркого олійку, який має електризуючі свійства.

Грушки є незвичайно поживні і мають много вапна, яке є потрібне до творення костий.

Сливки є рівнож дуже поживні, але вони надмірно ділають на кишки і тому підчас надмірного уживання ділають на них ослаблюючо. Позаяк лупа сливки дуже легко стає ферментувати, то через се в жолудку творяться надмірні гази. З тої причини найліпше хорим на жолудок їсти сливки обирані. Виноград ділає незвичайно прочищуючо на кров, легкі і нирки.

Суниці і полуниці мають в собі дуже много фосфору і тому є незвичайно цінні для нервозних. Та їджені в надмірній скількости легко виклинують пропасницю.

Помідори, або як їх тут з англійська називають „томейтос", занимають посередне становище поміж овочами і яриною. Вони переходять наскрізь через нирки та прочищують їх і заразом прочищують кров. Підчас всяких недуг шкірних, висипок і всяких слабостий спричинених нечистотою крови, вони стоять на першім місци поміж всіми овочами.

Мікдали, волоскі і ліскові оріхи мають в своїй лупині одробинку квасу оловяного. Тому вони ділають в такий шкідливий спосіб на голосники в горлі і спричинюють хрипку. З усіх оріхів найделікатнійшими і найздоровійшими є наші звичайні ліскові оріхи.

Стисла овочева дієта ділає дуже гарно на всі ті особи, що хорують на затовщеннє і на недуги печінки. Хто є надто товстий і хоче стратити трохи „сала", той повинен їсти як найбільше квасних овочів.

Знова ті особи, що хорують на жолудок наслідком надмірного витворювання жолудкового квасу, повинні їсти як найбільше бананів, сливок, грушок і фіг, а не їсти зовсім овочів квасних.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".